

Kiek Mokyklų Klai- pėdos Krašte

Šiuo metu visame Klaipėdos krašte yra 265 mokyklos su 574 mokytojais ir 21.048 mokiniais. Iš jų pradžios mokyklų 235 su 17.600 mokiniais ir 416 mokytojų. Lietuvių mokytojų draugija dabar išlaiko 13 mokyklų su 20 mokytojų ir 715 mokinių. Krašte yra 9 vidurinės mokyklos su 54 mokytojais ir 1300 mokinių. Į šį skaičių įeina Šilutės ir Pagėgių lietuvių mokyklų draugijos išlaikomos progimnazijos, kuriose mokosi 428 mokiniai ir dirba 17 mokytojų.

Pereitais metais, kai M. Reizgio direktorija pertvarkė visas krašto mokyklas, privatiškos lietuvių mokyklos buvo sujungtos su vietos mokyklomis, krašto valdžios išlaikomomis. Tose mokyklose kur nebuvo lietuvių kalbos mokančio mokytojo, buvo paskirti nauji lietuviškai neblogo mokantieji mokytojai. Jie vaikus moko ir lietuvių kalbos.

Didėja Knygų Leidimas Lietuvoje

1934 metais Lietuvoje išleista 993 įvairios knygos iš viso 3.223.000 egzempliorių. 1933 metais buvo išleista 958 knygos, bet jų bendras tiražas (egzempliorių skaičius) buvo dar ryškiau mažesnis, nes tikai 2.370.000 egz. Dabar pradeda leisti knygy pu daugiau egzempliorių, nes žmonės pradeda labiau įsitraukti į skaitymą ir vis randasi naujų uolių skaitytojų iš pramokslintos jaunomenės tarpo.

Lietuvoje neturi pasisekimo apysakos ir eilėraščių, o daugiau eina romanai, mokslo populiarizacijos knygos ir ypač vadovėliai.

Tikimasi, kad šiemet Lietuvos rašytojai "pasistengs" ir sukurs geresnių kurinių, nes už geresnius veikalus jau yra paskirta keletas premijų: švietimo ministerija paskyrė literatūros premijoms 5.000 litų, "Spaudos fondas" 2.000 litų, "Sakalo" bendrovė 1.500 litų, "Spindulio" bendrovė 1.500 litų, Lietuvos Raunonasis Kryžius 1000 litų. Šios premijos bus skiriamos kasmet. Tai Lietuvos literatūros kurėjams jau geras aktinas rupeštingiau paruošti savo veikalus, o iš čia pareis ir bendros Lietuvos literatūros klimas. Tsb.

Trumpos Žinėlės Iš Lietuvos

Mariapolės cukraus fabrike sudėję cukraus už apie 1 mil. 2000 tukst. litų ir sandelio pagadinimai — apie 200 tukst. litų. Viskas buvo apdrausta, taip kad cukraus fabrikas nuostolių neturėjo, nes juos atlygino apdraudimo įstaigos.

Anglijoje susiaurėjus Lietuvos kiaušėms rinkai, daug kiaušiu, paruoštų parduoti, ukininkai neturėjo stačiai kur dėti. Dabar "Maistui" pavyko su viena valstybe susitari parduoti kiaušiu už 10 milijonų litų. Manoma, kad už tą sumą pavyks supirkti beveik visas dabar pardavimus paruoštas kiaušes.

Pagal naujai priimtą įstatymą, praplėstų žemės ūkio rūmų atstovų rinkimai įvyks tarp kovo 25 ir balandžio 1 d.

Ministerių kabinetas priėmė kainų priežiūros įstatymą, pagal kurį bus paskirtas kainoms reguliuoti komisaras. Nes dabar kai kur yra dirbtinai pakeliamos kainos.

Medžiotojų draugijos apskaičiavimu, kasmet Lietuvoje sumedžiojama 300—400.000 kiškių. Kai valdžia ėmė šiuos žverčius apsaugoti, nustatydamas ilgesnį jų medžioklės draudimo laiką, kiškių Lietuvos miškuose ir laukuose padaugėjo.

Nuo kovo 1 dienos Lietuvoje papagintas geležinkelio tarifas 20 — 30%.

Iš Lietuvos išvykę Palestion žydai ruošiasi Tel Avive įsteigti užsienio lietuviams remti skyrių ir per jį populiarinti Lietuvos vardą ir platinėti šios draugijos narių rėmėjų bilietus.

Lietuvos žurnalistų sąjunga išleido pirmąjį savo metraštinę, kuri, labai gražiai suredaguota, redaktorai V. Kemežys ir J. Palectis. Sąjunga dabar turi 135 narius.

Siemet nepaprastai anksti apšalė nuo ledu. Jau vasario 27 d. galėjo prasidėti laivų plaukiojimas. Bet laivai nebuvo baigę

No. 12-tas

Telefonas Dial 5-1094

WORCESTER, MASS., 23-čią KOVO (MARCH) 1935 M.

Kaina 5 Centai

VOL. XVIII

Vokiečiai Sutraukė Versalio Sutartį; Prancūzijos ir Italijos Protestus Atmetė

16-tą dieną kovo vokiečių Reichstagas Versalio vokiečių nuginklavimo sutartį panaikino. Su panaikinimu Versalio sutarties, jis paskelbė naujostų konkskripciją del 36 divizijų. Vokiečių divizija susidaro iš 12,000 karių, kas sudaro 432,000 karių, kuomet Versalio sutarties jiems tepavelino laikyti uolatinės armijos tik 100,000 karių. Bet vokiečiai jau prieš paskelbimą konkskripcijos turėjo apie 400,000 pastovios kariuomenės, tokiu budu šis jų konkskripcijos paskelbimas padidino sauszemio kariuomenę iki 800,000.

DIDELI KARIŠKI MENEVRAI VOKIETIJOJE

Vokiečiai panaikindami Versalio sutartį, surengė baisiausius karo maneuvrus ore, daigi ant Berlyno viršaus, kad tuomi duot suprast pasaulio atstovybėms, jog jie yra pasirengę viso-kuis užpuolimus atlaikyti. Didele karo orlaiviai dar iki šiol nematyti, skraidė viršui miesto stogų ir į tam tyčia supultas žemių kruvas metė "bombas", o pagalbiniai vežimai, kaip sakant, Raudonasis Kryžius, atėjo į "pagelbą". Sakoma, kad tuos kariškus orlaivynus Vokiečiai slaptai prisigaminio ir dabar jų jau turi tarp 3,500 iki 4,000. Sulig Versalio sutarties vokiečiams buvo uždrausta bent koks kariškas orlaivynas laikyti.

VOKIEČIAI NETIK ANT ŽEMES, ORE, BET IR VANDENY NORI BUT GALINGI

Vokiečiai dabar skelbia, kad jie rengiasi įsitaisty gražų 400,000 tonų laivyną, kuriuo būtų galima lenktyniuotis su vandens "karaliais". Jau ir dabar jie turi neblogą karišką laivyną įsitaistę ir dalinai jį laikė Kiel kanale ir slėpe nuo Tautų Sąjungos. Turi naujovinės technikos išradimo torpedas varomas elektrika. Sakoma, kad tai tobuliausias išmislas laivams skandyt.

Taigi, kaip matom, vokiečiai slapta taip prisirengė, kad išdriso viešai pasirodyt prie ko jie eina. Jie jau šiandien gali lengvai pastatyti 100 divizijų atsarginių, kurių sutruškinimui nemažai triuso reiktų padėt. Reiskia Hitleris neuokaujia, o drasi-ai pasisako, kad jam ta kariuona reikalinga del atvadavimo Vokietijos prarastų kolonijų pasaulinio karo mete.

SAJUNGIEČIAI SUSIRUPINO TOKIA VOKIEČIŲ POLITIKA

Sąjungiečiai (Anglija, Francija, Italija ir Sovietų Rusija) labai susirupino tokia vokiečių politika ir todėl pradėjo jai per savo ambasadorius protestus siuntinėti už Versalio sutarties laužymą. Bet iš pareikštų Anglijos, Francijos, Italijos ir Suv. Valstijų protestų, Francijos ir Italijos protestai per vokiečių užrubežinių reikalų ministerių von Neurath buvo atmetti.

Dabar Anglijos valstybės sek-

remuontuotis, todėl pilnas laivų Nemuno plaukiojimas prasidėjo tikrai apie kovo 10 d.

Tobulinant Lietuvos geležinkelius, nuolat tenka stiprinti pylimus ir keisti silpnesnius pabėgius (špalas). Šią žiemą geležinkeliams pabėgių pagaminta 150.000.

Lietuvos miškuose šiemet daug darbų, kuriems trūksta darbininkų. Nors miestuose yra bedarbių, bet jie nenori eiti į miškus, nes nepratę tokius darbus dirbti. O miškuose patyrę darbininkai uždirba po 6—8 litus per dieną.

retorius Sir John Simon vyksta Berlynan, kad "išgelbėt Europą nuo karo". O, kuomet jis sugrįš, turės specialią konferenciją Paryžiuje ir Romoje, kur dalyvaus franzūzų premieras Flandinas, Mussolini ir vienas kitas iš Anglijos. Prancūzų užrubežinių ministeris Laval vyksta Maskvon, kad galutinai susitarus su sovietais link bendro fronto prieš Hitlerio karingumą. Sovietai pasižada bendradarbiaut taikos palaikyme.

SUJUDO VISAS PASAULIS GINKLUOTIS

Visos didžiosios paigos dindina savo kariuomenes. Tarpe jų pradeda atsiginuot Austrija, Ungarija ir Bulgarija. Tik Len-

kija tyli ir laukia, ir žiuri, ką pasaulis padarys su jos kaiminaka Vokietija. Sovietai žada Vokietijos militaristus "nušluot nuo žemės veido". Mussolin grąsina karu jei pastaroji nebandys atitaisyti padarytą prasižengimą link Versalio sutarties. Prancūzų karo ministeris Louis Felix Maurin pareiškė Buto nariams, kad Vokietijos fabriakai padirba 15 orlaivių kasdiena, ir sako, kad 1936 metais Reicho pastovi kariuomenė susidės iš 700,000 karių.

Vienas iš rašytojų yra išsitaręs: kad nors ir Vokietija ginkluojasi, bet nėra galinga, kad ką užpult, bet užtai galinga, kad save apsigint.

LIETUVOS IR LATVIJOS KARIUOMENĖS JAU PRADEDA KEISTIS KARININKAIS

Vasario pradžioje Kaune viešėjės Latvijos kariuomenės gen. Berkis susitarė su Lietuvos kariuomenės vadovybe pasikeisti karininkais stažui atlikti. Dabar šis susitarimas jau vykdomas. Keli Lietuvos karininkai jau nu-

siųsti į Latvijos kariuomenę, o latvių karininkai jau atvyko Lietuvos kariuomenėn. Toks aribejų kraštų karininkų pasikeitimas ilgiam laikui turės daug reikšmės Lietuvos ir Latvijos suartėjimui.

LIETUVOS KARIUOMENĖS TEISME PRASIDĖJO ŠALIŲ GINČAI

Lietuvos kariuomenės teismas valstybės išdavimo byloje kovo 5 d. jau apklausė visus ekspertus. Pažymėtina, kad visais klausimais visų ekspertų yra vienoda nuomonė. Pirmiausiai buvo ištirta kai kurių teisiamųjų rašišena. Mat, jie buvo parashę daug slaptų, jų nusikaltimą įrodančių raštų, bet vėliau grynėsi, kad tai ne jų darbas. Ekspertai nustatė, kad visi memorandumai Vokietijos nacių vadas buvo rašyti teisiamųjų Savogo vadų, kad jie patys tuos raštus žinoję ir pasirašė. Mašinsraščio ekspertai nustatė, kad prieš Lietuvos valstybę nukreiptos nacionalsocialistinės Savogo kovos dainos tikrai buvo rašytos Klaipėdos krašto seimelio ir žemės ūkio rūmų mašinėlėmis. Tuo pačiu pasitvirtino kaltinamas buv. seimelio pirmininkui, teisiamajam von Dressler, kuris budamas taip aukštai krašto valdžioje, savo padėti išnaudojo priešvalstybiniam darbui.

Ekspertai — Lietuvos kariuomenės karininkai visi patvirtino ir nustatė, kad visi nacių padaryti apkausi buvo rengiami busimam sukilimui, kad jų manevrai buvo visiškai kariški, kad pas suimtuosius rasti gink-

lai tinka kariams apginkluoti ir apsiginimui vartoti. Teismo salėje dar dabar yra keliolika dėžių su ginklais, kurie buvo atimti iš Klaipėdos krašto nacių. Tai keliasdešimt tikrų kariškų šautuvų, taip pat nemažai kariškai perdirbtų medioklinių šautuvų, keli šimtai pistolečių, daug darkų, kardų, bombų ir net minų. Tai tik dalis ginklų, kurie buvo atimti iš teisiamųjų. Kiti atimtieji ginklai yra perduoti Lietuvos kariuomenei.

Pabaigus apklausti liudininkus, teisiamųjų gynėjai ir teismo prokurorai dar pristatė savo teigiamus remti. Kovo 7 d. savo kaltinimo kalbą pasakė vyriausias prokuroras gen. Vimeris, kuris kaltino pasterių von Zasą ir jo sebrus. Kovo 8 d. kaltinimo kalbą sako apeliacinių rūmų prokuroras Monstavičius, kurio prieziuroje buvo vedamas šios bylos tardymas. Jis kaltina dr. Neumanną, jo bendrus ir Jesučio nužudymo kaltininkus, teroristus Valaičius.

Šalių ginčas prasideda, galima sakyti, gnyviausia ir įdomiausia bylois dalis. Todel į teismo salę patekti leidimas yra didelė ir reta brangenybė.

VALSTYBĖS IŠDAVIMO BYLOJE JAU BAIGTI APKLAUSTI VISI LIUDYTOJAI

Kovo 1 d. Lietuvos kariuomenės teismas jau baigė apklausti visus gnymino liudytojus valstybės išdavimo byloje. Iš jų paminėtinai buv. Klaipėdos krašto direktorijos pirmininkas dr. Šreiberis, jo direktorijos nariai Valganas ir Zygaudas, agr. V. V. Zubovas ir kiti. Dr. Šreiberis teisme ne tiek gnyne nuemaninkus, kiek patys aiškinosi del jam iškeltos bylos pagal tautai ir valstybei saugoti įstatymą. Panašius parodymus davė ir Zygaudas su Valganu. Ir kiti liudininkai teisiamųjų padėties ne kiek nesuvelnino. Kai kurie jų dar daug ką patvirtino iš kaltinamojo akto. Jie taip pat patvirtino labai reikšmingą faktą, kad dr. Neumannas buvo Vokietijos vyriausybės paskirtas Klai-

pėdos krašto vadu. Netrukus krašto seimelis, direktorija ir kitos autonominės įstaigos pasidavė Neumanno įtakai ir buvo valstybės išdavimo politikos įrankiai. Autonominių įstaigų atsakingi asmenys darydavo tik tą, ką jiems dr. Neumannas liepdavo.

Teisme gnymino liudininkai bandė visai pažinti ir švelninti teisiamųjų nusikaltimą. Tačiau patys meluodami tuojau suklupdavo ir pasakydavo teisybę. Teisiamųjų eilėse matyti didelis nepasitenkinimas gnybos liudininkais, nes jie nepardėty melagingų faktų, kurių taip laukė dr. Neumannas, Zingas ir kiti.

Apklausus visus kaltinimo ir gnymino liudininkus, teismas,

VOKIEČIAI REIKALAUJA, KAD KLAIPĖDOS KRAŠTĄ VALDYTŲ TAUTŲ SAJUNGOS KOMISARAS

Nuo Klaipėdos krašto priskyrimo prie Lietuvos, vokiečiai visą laiką kelia triukšmą. Šis jų triukšmas gana ryškus ypac šiuo laiku — Lietuva ir lietuvių tauta vokiečių spaudos ir radio kasdien šmežiama, niekinama, Lietuvai priskaitoma įvairiausių "nuodemų", kurias ji padariusi valdydama Klaipėdos kraštą.

Zinoma, didžiausiomis "nuodemėmis" laikoma lietuviškumo apsaugojimas ir teisėtai vykdomi Klaipėdos krašto įstatymai.

Dabar vokiečiai sugalvojo dar vieną triukšmo priemonę. Jų laikraščiai reikalauja, kad Klaipėdos kraštui valdyti būtų paskirtas Tautų sąjungos komisaras. Čia ir pasireiškia visos vokiečių nenuoseklumas: 1933 metų rudenį Hitlerio valdžia spiovė Tautų sąjungai į veidą, o dabar norėtų, kad Klaipėdos kraštui būtų paskirtas Tautų Sąjungos komisaras, žinoma, grynų arių kraujuo...

drauge su eksponatais, atidengė didžiules dėzes, kuriose buvo sudėta visa nusikaltinimui įrodyti medžiaga. Tai kariški šautuvai, bombos, brauningai, kuprinės, nacionalsocialistų uniformos ir t.t. Be to, čia daug naciškos literatūros, fotografijų, kompromituojantis susirašinėjimas ir kiti aiškūs dokumentai, kurių tikrumo ne patys teisiamejie nei liudininkai jų neneigia. Kovo 8 d. prasidėjo šalių kalbų, paskutinius prokurorų kaltinimas. Toliau eis advokatų gnymino kalbos ir teisiamųjų paskutinis žodis. Po to teismas išnėš sprendimą, kurio laukiama šio mėnesio pabaigoje.

Vokiečiai Daro Kanules, Kurios Neš 75 Mylias Tolio

Paryžius, kovo 20. — Buvęs Prancūzų premieru Edouard Herriot, kalbėdamas radikaliniame socialistų partijos susirinkime, pareiškė, kad vokiečiai dirba kanules, kurios neš virš 75 mylių tolio. Anot jo išsitarimo, Vokietija rengiasi prie baisaus galo.

Tankai, tvirtovės, sunkių kanuolių platformos, amunicija, paslėpta miškuose ir saugojama prisiekusiųjų mirt darbininkų už slapybės išdavimą. Herriotas bedebatuodamas už dviejų metų kariškos tarnystos pratesimą, pareiškė, sakdamas, kad jei jus žinotumet tą ką aš žinau apie vokiečių karinius prisirengimus, tai jus tuojau už tai balsuotumet.

Šiemet 14.000 Lietuvos Darbininkų Dirbs Latvijoje

Latvijoje kasmet vasaros sezono metu stinga daug laukų darbininkų. Jie samdomi iš kitų kraštų. Iš Lietuvos jau anksčiau į Latviją kasmet važiuodavo po kelis tukstančius darbininkų. Kiti darbininkai budavo iš Lenkijos, Estijos, Suomijos ir net iš Vokietijos.

Dabar, kai trijų Pabaltijo valstybių santykiai pasidarė labiau draugingi, tai visose srityse šios vasybės teikia viena kitai galimos paramos. Lietuvoje laukų darbininkų atsiranda perteklius, jie važiuoja uždarbiauti į Latviją. Šiemet susitarta, kad nuo gegužės pradžios 14.000 Lietuvos darbininkų visai vasarai važiuos į Latviją vasaros laukų darbams. Bet už tai nebus priimti į darbą Vokietijos, Lenkijos ir kitų kraštų, išskiriant Estiją, darbininkai. Šiuo klausimu susitarti šiomis dienoms Kaune lankėsi Latvijos žemės u-

Darrow pasmerkia NRA

Washington, Kovo 20. — Clarence Darrow pasižymėjęs kriminalinių bylų gynėjas, buvo pašauktas prieš Senato komitetą, kad pareikštų savo nuomonę link naujos dalybos — NRA. Darrow pasmerkė — NRA kaip mažų pramonininkų edėja ir patarė ją tuojau panaikint kol dar nevelu. Jis sako, kad NRA augina trustus — turčias vis turtēja, o biednas — biednėja, išganyimo reikia ieškot socializme.

Tačiau kiti darbininkų vadai priešinau NRA panaikinimui, motivuodami, kad su jos panikinimu bedarbių skaitlus gali pasidvgubinti.

V. Sekr. Hull Nė Nekalba Apie Sovietų Pripažinimo Panaikinimą

Washington, kovo 20. — Suv. Valstijų valstybės sekretorius kongresinei komisijai pareiškė, kad Suvienytos Valstijos nė nemanom likviduot Sovietų pripažinimą. Jis sako, kad musų su Sovietais deryboms trukus, tik buvo sumažintas diplomatinis personalas, ir kad dabar musu ambasadorius William C. Bullitt rengiasi važiuot Maskvon. Tačiau butan neštoji rezoliucija, kad nutraukt Sovietų pripažinimą per Su. Valstijos bus svarsutama kovo mėnesio 26-tą dieną.

Klaipėdos Krašte Yra Dar 4,000 Svetimšalių

Dabar Klaipėdos krašte yra iš viso 4044 svetimšaliai. Pernai tuo pačiu laiku jų buvo 4625. Tiek pernai, tiek šiais metais žymią jų daugumą sudaro Vokietijos piliečiai. Pažymėtina, kad dar ir ligšiol Klaipėdos krašte Vokietijos piliečiai turi aukštas vietas: dvasininkai, inžinieriai, gydytojai, komersantai ir t.t. Tiesa, kai kurie smulkesni Vokietijos piliečiai darbo negauna. Jie iš Vokietijos generalinio konsulato gauna tam tikras pašalpas, bet paskutiniuoju laiku tos pašalpos yra žymiai sumažintos arba visai neduodamos. Už tai dalis Vokietijos piliečių iš Klaipėdos krašto turėjo išvykti į Vokietiją: jie ten dirba darbo stovyklose tik už maistą. Apie 1000 svetimšalių yra aptantai (vokiečiai priėmė Lietuvos pilietybę).

LIETUVOS BALETAS IR AMERIKOS LIETUVIŲ MENO PADĖTIS

Čikagos "Naujienose" J. A-la, gana bešališkai kalbėdamas Lietuvos Baletu klausimu...

nėra ką apie juos per daug ir Rupertis. Lai jie gauna sau leidimą ir lėšas ir atvažiuoė čia šoka...

Vėl, jei mes čia butumėm tiek stiprus ir susiorganizavę, tai gal ir galėtumėm kuo pagelbėti bent žymesnėms Lietuvos dailės jėgoms...

DIDELIS DARBAS ANT VIE-TOS

Mes mėgstame girtis, kad šioje progų ir laisvės šalyje musų tautos žmonių kyvena arti vieno milijono...

Musų kultūrinės jėgos yra nemenkos ir čia ant vietos. Tik Vargas tas, kad kaip tarpe visų Amerikos lietuvių, taip ir tarpe musų dailininkų bei menininkų nėra sutarties.

Kartais vienas kitas choras ar dailės ratelis kiek pakyla, bet nėsant tam tinkamos stipresnės organizacijos ir vėl nusilpstą.

Kaip viena grupė pasirodė tik vieną kartą, — tai Pasaulinė Parodij. Ir buvo kuo pasigėrėti. Pirmasis metais Pasaulinė Parodija da dalyvaus ir "Dainos" choras.

Atėjus — Vitkauskas, atsi- kreipdamas per "Naujienas" žino ką daro. Šis laikraštis yra "dominuojanti" jėga Amerikos lietuvių tarpe.

Mano manymu, jei tame Lietuvos baletе šoka pasižymėję rusės ar rusai, ir nekurių šokių vardai skamba ne lietuviškai, tai nėra jau taip svarbu.

Tik tiek aš čia noriu pastebėti, jog jei tiesą p. Bulaw rašo, kad tie rusai ar rusės prisiglaudę prie Lietuvos baletу ir imdami iš Lietuvos Valstybės algas iš lietuvių juokiasi, tai mums

ganizacija, kuri galėtų žymiai sustiprinti ne tik vietines kultūrinės jėgas, bet reikalui prisiėjus, Lietuvos bei kitur esančiams panašioms organizacijoms...

MENO JĖGOS, KURIAS MES TURETUME REMTI

Neturėdamas kiek geresnės pažinties su platesnėmis Amerikos lietuvių kultūrinėmis jėgomis, aš kalbėsiu vien tik apie Chicago.

Paimti Chicago yra svarbu ir del to, kad šiame didmiestyje gyvena didžiausius lietuvių skaičius su gana didelėmis meno jėgomis. Be pirmų metų surengtos Lietuvių Dienos Pasaulinė Parodija (kuri irgi nebuvo visai pasekminga del tulų asmenų ambicijos) daugiau pastangų sutraukti tas meno jėgas į daiktą nebuvo ir nėra mėginama.

Kaip viena grupė pasirodė tik vieną kartą, — tai Pasaulinė Parodij. Ir buvo kuo pasigėrėti. Pirmasis metais Pasaulinė Parodija da dalyvaus ir "Dainos" choras.

Kiek rodo Amerikos lietuvių istorija, tai lietuviui savo pažangą šioj šalyj išvystė tik vien organizuodami meno jėgas: choras, lošėjų ratelius ir t.p.

Drągiškumą tarp pažangios visuomenės suardė kilusi rusų revoliucija ir komunistams pradėjus garbinti diktaturą. Tiesa, mažiems ir silpnapročiams gal diktatura yra ir reikalinga, bet suaugę ir su pilnu protu žmonės vargu ją kada pamylys.

Drągiškumą tarp pažangios visuomenės suardė kilusi rusų revoliucija ir komunistams pradėjus garbinti diktaturą.

Drągiškumą tarp pažangios visuomenės suardė kilusi rusų revoliucija ir komunistams pradėjus garbinti diktaturą.

Drągiškumą tarp pažangios visuomenės suardė kilusi rusų revoliucija ir komunistams pradėjus garbinti diktaturą.

Drągiškumą tarp pažangios visuomenės suardė kilusi rusų revoliucija ir komunistams pradėjus garbinti diktaturą.

Drągiškumą tarp pažangios visuomenės suardė kilusi rusų revoliucija ir komunistams pradėjus garbinti diktaturą.

Drągiškumą tarp pažangios visuomenės suardė kilusi rusų revoliucija ir komunistams pradėjus garbinti diktaturą.

Drągiškumą tarp pažangios visuomenės suardė kilusi rusų revoliucija ir komunistams pradėjus garbinti diktaturą.

Drągiškumą tarp pažangios visuomenės suardė kilusi rusų revoliucija ir komunistams pradėjus garbinti diktaturą.

pagalvoti įvairioms komitetams, valdyboms, chorų vedėjams ir šiaip visuomenės darbuotojams. Nėra abejonės, kad darbas jau nėra toks sunkus, kokis buvo 40-50 metų atgal...

Dabar da tos kultūrinės organizacijos gyvuoja, tik jų tarpe yra koki tai slenkščiai, kuriuos reikėtų prašalinti. Patiems ant vietos susitvarkius, butų galima, reikalui esant, ir kitur esantiems pagelbėti.

Hartford, Conn.

Streikuojančių Darbininkų Eisen. Darbdaviai Neprapaižsta Unijos Teisę.

Vietos darbininkai Colts Fire Arms fabriko išėjo į streiką. Pereitą "A.L." Numery rašiau, kad viršminėto fabriko darbininkai žada sukilti ir dabar jau sukilo.

Greto to, darbininkai reikalauja, kad butų panaikinta fabrike saulybė darbdavių, kad darbdaviai pildytų NRA jiems valdžios skirtas reguliacijas ir 7-ąjį įstatymą, kuris traktuoja darbdavių ir darbininkų santykius ir ginčus Amerikos industrijoje.

Vietos lietuvių jaunų vyrų ir moterų klubai bendrai rengia Minstrel — dainų ir muzikos vakarą. Jau yra surinkti dainininkai ir dainininkės — choristai, solistai, duetistai, etc.

DAUG LIETUVIŲ STREIKUOJA

Virš minėtam fabrike daug lietuvių dirbo, dabar jie visi streikuoja. Kaip ilgai šis streikas užsitęs, niekas nežino; retas kuris iš Colts fabriko darbininkų yra prisigynęs, ypatin-gai iš lietuvių, dabar sutaupytą turtelį teks ne vienam suvalgyti ligi streikas užsibaigs, del to daugelis lietuvių streikuojančių susirupinę, nes kol kas jie nežino kaip ilgai streikas užsitęs ir kokios bus jo pasekos.

MILIJONAI DOLERIŲ PELNO

Neseniai Jungtinių Amerikos Valstijų Senato Komisijos vedamas tyrimas amunicijos ir ginklų gamybos industrijoje, kur tapo atidengta stebėtinai įdomi misterija. Senatoriai iškėlė visuomenės žinią, kad ginklų ir amunicijos gamybos industrialistai (tarp kurių yra ir Colts Fire Arms kompanija), padarė laike pastarų kelėtos metų šimtus milijonų dolerių pelno bendrai, kad uždarbis ginklų gamybos kompanijų siekia nuo 12% ligi 100% gryno pelno, tačiau šie industrialistai atsiskaido darbininkams mokėti pragyvenamą uždarbį, nenori sutrumpinti darbo dieną, neigia ir nepildo NRA įstatymus ir parėdymus, draudžia darbininkams organizuotis į unijas.

GAL STREIKUOS IR KITŲ FABRIKŲ DARBININKAI

Yra gandų, kad buk Connecticut valstijos fabrikantų asociacija nutarusi paneigti NRA ir darbininkų reikalavimus pripažinti jiems teisę organizuotis į unijas. Colts ginklų gamybos fabriko unijos vadai pareiškė, kad yra konspiracija padaryta fabrikantų asociacijos atmeti unijas, paneigti NRA įstatymus ir tuo budu priversti darbininkus buti fabrikantų "vergais".

Del šitokio nusistatymo vietos fabrikantų, eina gandai, kad bus skelbiamas generalinis streikas visuose fabrikuose Hartforde kur nėra pripažinta teisė darbininkams organizuotis. Tikimasi, kad į šitą darbinnikų ir darbdavių ginčą įsiikiš valstijos ir

SENOJI TEVYNĖ JUS LAUKIA. Aplankykite savo gimtinę kraštą. Greičiausia kelionė į Lietuvą Bremen-Europa. Ekspressinis traukinys laukia prie laivo Bremerhavene ir užtikrina patogų nuykimą į KLAIPĖDĄ.

SOCIALĖ TEISYBĖ HUMBURA

Daug kalbama ir rašoma apie socialės teisybės reikalingumą šioje šalyje, bet maži pastangų dedama socialę teisybę įvykdyti. Musų valstijoje viešpatuoja industrijoje beveik feudalizmo gaidynė; čia yra mažiausias skaičius organizuotų darbininkų ir tvirčiausia fabrikantų sąjunga, kuri susivienijus su stambiais bankieriais labai galinga, turi didelę politišką įtaką vastijos administracijai.

Daug kalbama ir rašoma apie socialės teisybės reikalingumą šioje šalyje, bet maži pastangų dedama socialę teisybę įvykdyti. Musų valstijoje viešpatuoja industrijoje beveik feudalizmo gaidynė; čia yra mažiausias skaičius organizuotų darbininkų ir tvirčiausia fabrikantų sąjunga, kuri susivienijus su stambiais bankieriais labai galinga, turi didelę politišką įtaką vastijos administracijai.

Tačiau, pastaruoju laiku "Connecticut Yankees" pradėjo galvoti apie pašalinimą industrijoje feudalizmo. Dvasia darbininkų tarpe labai panaši į 1776 metų Connecticut "Yankee" kantrus, bet kuomet kas jam užduoda į kailį, išveda jį iš kantrybės, jis ne tik purtosi, bet smarkiai kovuoja. Tatai ir šiame Colts darbininkų streike tokios dvasios nestinga. Tai yra kova už socialinę teisybę ir ekonominę gerbuvį.

JAUNŲ VYRŲ IR MOTERŲ VEIKIMAS

Vietos lietuvių jaunų vyrų ir moterų klubai bendrai rengia Minstrel — dainų ir muzikos vakarą. Jau yra surinkti dainininkai ir dainininkės — choristai, solistai, duetistai, etc. Praktika įvyko trečdienio vakare 13-tą kovo, dirigentu yra vargonininkas p. V. Burdulis.

Mačiau, mačiau kukutį Gale lauko tupintį, Kiaušinėį dedantį. Aš kiaušinė matutei, Man matutė bandelę, Aš bandelę kiauleliai, Man kiaulelė paršeli, Aš paršeli vilkeliui, Man vilkeli kaili, Aš kaili taveliui, Man tavelis karvele, Aš karvele žali šieno, Man karvelė balto pieno!

Šitaip prasideda ir per dem visos dainos kupinos jumoru, gi harmonija dainuokos labai puiki. Žodžiu, klausai žmogus ir gerėjiesi, tačiau vietomis juokas patima kad ir kantriausj klausytoją, nes dainų žodžiai labai juokiantai; apdainuojama viskas, tai yra rinkinys liaudies dainų, liaudies menininkų poezija, kuri suharmonizuota su muzika, harmonikai sudainuojant, daro neapsakomai malonų įspudį.

Šis musų Jaunų Vyrų ir Moterų klubų rengiamas Minstrel įvyks po velykų, rodos, kad 28-tą dieną balandžio, lietuvių mokyklos salėj, tai bus pirmas šaunus muzikos ir dainų vakaras bendrai dvejų klubų rengiamas, su šiuomi programą bus užbaigtas vietos lietuvių žiemos sezono meno srity veikimas.

HARTFORDIEČIAI NUGALĖJO WORCESTERIEČIUS

Kovo 16-tą dieną mokyklos salėj įvyko basketbolo rungtynės tarpe Lietuvos Vyčių, jauکو Worcesteriečių (Vyčių); lošimas buvo gana įdomus ir rupestingai, atkakliai lošiamas, bet Worcesteriečių jautkas buvo nugalėtas. Hartfordiečių rintis (score) buvo 59 prieš Worcesteriečių 30. Abu jautkai turi gerus lošėjus, tačiau šį kartą musiečiai buvo kur kas agresyvesni ir laimingesni už Worcesteriečius.

Bet perėitą sausio mėnesį, kuomet Hartfordiečiai loše Worcesteriečių, buvo nugalėti, tik žinoma ne taip lengvai kaip musiečiai nugalėjo Worcesteriečius. Worcesteriečiai pralaimėjimą sutiko kaip geri sportai, be jokių ginčų ir pasiteisinimų, tiktai vienas iš jų pareiškė: "Kaip jūs atvažiuosite lošti pas mus, mes jums atsilyginsim!" Reiškia, Worcesteriečiai tikisi, kad jie nebus amžinai nugalėtais.

Philadelphia, Pa. ŠIO MIESTO LIETUVIAI DARBUOJASI

Paprastai sakoma, kad moterų kę sumano, tai tą ir įvykdo. Štai, kelios moterys, ponios Jurgaitienė, Motorienė, Valaitienė, Augaitienė, pasikvietę Juozą Kavaliauską graborių, ir P. Antanaitį, rakandų krautuvės savininką, ir surengė nepaprastą pramogelę. Jie visi kartu darbuojasi su visu smarkumu del Šv. Kazimiero parapijos seserų Kazimieriečių naudų. Tiktai neningkite, atteikite visi, kas tik norite imti dalyvumą. Parengimas įvyks sekmadienį, kovo 24-tą d., Šv. Kazimiero parapijos svetainėje.

Rengėjai turi viltį, kad suseis daug į minėtą vietą, nes visi atjaucia ir supranta reikalą remti sesutes. Beabjonės seserys Kazimieretės bus labai dėkingos sužinoję, kad visi pritaria tam parengimui. Visi atteikime, nes pamatysit daug įvairenybių ir turėsit progą laimėt dovany. Kurie bus gabiausiai kortų lošime, tie gaus geras dovanas. Nors gavėnios laikas, bet kadangi parengimas įvyksta sekmadienį, gi tikslas yra labai svarbus, tai visi galite be išskialbinėjimų atėiti ir praleist laiką suiegoje. Nepamirškite, sesutės bus visiem dėkingos. "Balandelis"

Pranešimas

Su Arėju Vitkausku norintėjii susizinti gali rašyti adresu: Mr. Arėjus Vitkauskas, 2138 W. Coulter St., Chicago, Ill.

BIRUTĖS SALDAINIAI Raktas Merqaitės Širdin. Birutės saldainiai Lietuvoje gaminti iš garsių vaisių ir saldumynų, yra ir tikras raktas kiekvienos mergaitės širdin. Šių saldainių mišinys susideda iš keiliolikos aukštos rūšies saldumynų, kurie parsiduoda tarpe 75c ir \$1.50 svaras. Prisiqsk mums \$1. mes tamstai užtat \$1. prisišime dežutę tų vaisinių, ką-tik iš Lietuvos atgabentų saldainių.

VALGIŲ GAMINIMO IR NAMŲ PRIZIUREJIMO KNYGĄ JAU SPAUSDINAMA. Tai bus jau iš eilės šešta laida šitos knygos atspausdinta. Ši syki bus papildyta kai kuriais skaunumų ir gerymų receptais. Duokit užsakymus tuojau. Knyga bus gatava del siuntinėjimo apie vidurj šio mėnesio. Kaina \$1.00. AMERIKOS LIETUVIS 14 VERNON ST. WORCESTER, MASS.

Tiktai Kaime Mūsų Laimė

Vieno Veiksmo Komedijėlė

VEIKIANTIEJI ASMENYS:

Senelis
 Antosė — jo anukė 7 metų
 Pranas — jo anukas
 Pauliukas } Vyresnieji vaikai
 Jonukas }
 Janina — Vyresnioji mergaitė,
 Jonuko sesutė
 Burelis mažų vaikučių

Sodžiaus grįčia tvarkingai užlaikoma. Tiesiog įeinamosios durys, krosnis su angliška virtuve, toliau spinta indams sudėti. Iš dešinės pusės po krosnimi nedidelis suolelis, šale jo durys į seklyčią. Iš kairės pusės didelis stalas apsuptas suolais ir kedėmis. Ant suolo prie krosnies sėdi senas senelis. Ap link stalą sėdi maži vaikučiai, iš kurių vieni rašo, o kiti piešia ant sąsiuvinių. Arčiau scenos Antosė skaito iš elementoriaus, Pauliukas jai aiškina.

PAULIUKAS: Pasakyk, Antosėle, kaip ten tam vaikui nutiko, kuris pintinėj mokėsi kalvystės — ar gerai išmoko?

ANTOSĖ: O kaip-gi, išmoko!

PAULIUKAS: Neišmoko, ką? Ar išmoko padaryti kirvį arba peilį?

PAULIUKAS: Net viņį neišmoko padaryti, nebent knolį. (Vaikai juokiasi).

SENELIS (juokdamas): Gal ten mūsų Praniukas irgi pintinėj amato mokosi?

PAULIUKAS: Kur čia jum, seneli, jog tai tik pasakoj rašoma.

ANTOSĖ: O kad nors greičiau mūsų Praniukas parvažiutuot!

JANINA: O mėš Jonelio tikimės: jog nuoryt už savaitės Velykos.

PAULIUKAS: Ir aš jų laukiu. Per visą žiemą mokinau tą vaikų burelį, o dabar vertėtų tolyn pasistumti. Jau išmokinau skaityti, rašyti, skaitliuoti.

ANTOSĖ: Istorijos, katekizmo, dainavimo, o kaip-gi!

SENELIS: Teisybė, teisybė. Pauliukas geras mokytojas, nors ir pienburnis.

ANTOSĖ: Aha, pienburnis! Jau jis turi 16 metų!

SENELIS (krapštydamas pakaušį): O joj, kas do amžius! Senatvė — ne džiaugsmas, kupra — ne paguoda!

PAULIUKAS (vaikams): Knygas ir sąsiuvinus pasidėkite, pasiruokite: pradėsim žaidimą ir dainas! (Vaikai pakyla nuo suolų. Janina atima nuo jų knygas ir sąsiuvinus, o atėmus padeda ant suolo. Paskiau su Pauliuku nustumia scenos gilumon suolus ir stalą. Janina vaikus sustato į porą, Pauliukas ima smuką nuo sienos, jį nustato, groja maršą. Vaikai į taktą marširuoja ir dainuoja. Senelis turavoja ir koja į taktą suduoda):

Mėš vaikai brangios tėvynės

Negailėkime krutinės

Nuo jaunatvės lig mirties

Del šviesesnės ateities!

Pakelk ranką, iškišk koją,

Nekreipk domės į pavojų

Ir į nuovargį, skausmus —

Buki tvirtas ir ramus!

Senas Vilnius mūsų laukia,

Išvaduoti brolius šaukia,

Kurie kenčia pavergti,

Lenkų aro suspausti.

Tas garbės užsitarnauja,

Kas kovoti nepaliauja

Ir už laisvę mus tautos

Net ir mirti nebijos!

Mūsų tikslas ir troškimas —

Vilniaus sosto atgavimas,

Kad ne šiandien, tai rytoj

Ir kiekvienoj valandoj

Pasiriję turim stoti

Už jį amžinai kovoti

Tol, kol visa Lietuva

Bus su Vilnium jau laisva!

Na-gi, stokim vyr's į vyrą,

Kol dar laiko gražaus yra,

Ten, kur šviesi ateitis

Mums su Vilniumi nušvis!

PRANAS (įpuola su lazdele rankoj, bronzinės spalvos skrybele, kurios nuo galvos

nenuima. Drabužiai pilki, apykaklė labai kieta ir taip ankšta, kad siekia ligi barzdos, galvą iš tos priežasties laiko iškėlęs. Kaklaraikštis žalias, ant mažo dešinės rankos piršto storas tombakinis žiedas). Kas po plynių čia do triukšmas? kokios dainos? kokis rikšmas? Musų namas jau pavirto lyg į kokias kareivines. (Dairosi aplinkui klausydamas). Ką tai reiškia, ką tai reiškia? Tegu man kas nors pareiškia. (Vaikai išsiskirsto, sėdina į burelius ir žingėdžiai žiuri į Praną).

ANTOSĖ (nedrąsiai priėjus): Pranuk, ar su manim nesisveikini?

PRANAS: A, tai ju, mažyte! (gnybia jai į veidą, paskiau kreipiasi į senelį). A, gerbiamaasai seneli! sveikinu, sveikinu! (ima senelio ranką ir ore neva ją bučiuoja).

SENELIS (juokdamas): Sveikinam gerbiamaajį poną Pranciškų. O kaip sekasi mieste gyventi?

PRANAS: Labai gerai, labai gerai. A, Pauliukas! Janina! ir jūs čia esate! (pakuoda jiems ranką).

PAULIUKAS: Čionai, esame, nes šituos vaikučius mokiname — dabar buvo mūsų pamoka.

JANINA: Antosėle, parodyk Pranukui, kiek per žiemą išmokai.

PRANAS: Ne, ne — prašau tamstą tiktai nekvašinti galvą knygomis ir mokslais — man visa tai be galo įkirėjo. Tik tai pamanykite, kas sekmadienis turiu kelias valandas mokykloj prie mokslo sugaišti. Brr! Jau man pakanka!

PAULIUKAS (į vaikus): Galite dabar išeit į kiemą pabėgioti. (Vaikai išlėto iš grįčios išeina).

PRANAS (išsitraukia portsigarą, užsiruko papirosą, šen ir ten pereina per grįčią): Kas čia pas jus — visuomet tyku, ramu?

SENELIS: Tai gal norėtumei, kad mes čia triukšmautume, ką?

PRANAS: Kad žinotumet, seneli, mieste tai bent gyvenimas!

JANINA: Buvau aš du kartu mieste, bet ten gyventi už jokius pinigus nenorėčiau, tiktai grindinys, akmenys, o koks tvankus ir nešvarus oras!...

PAULIUKAS: Mane į miestą traukia mokslo, žmonės išmintingi!...

Arėjas Vitkauskas

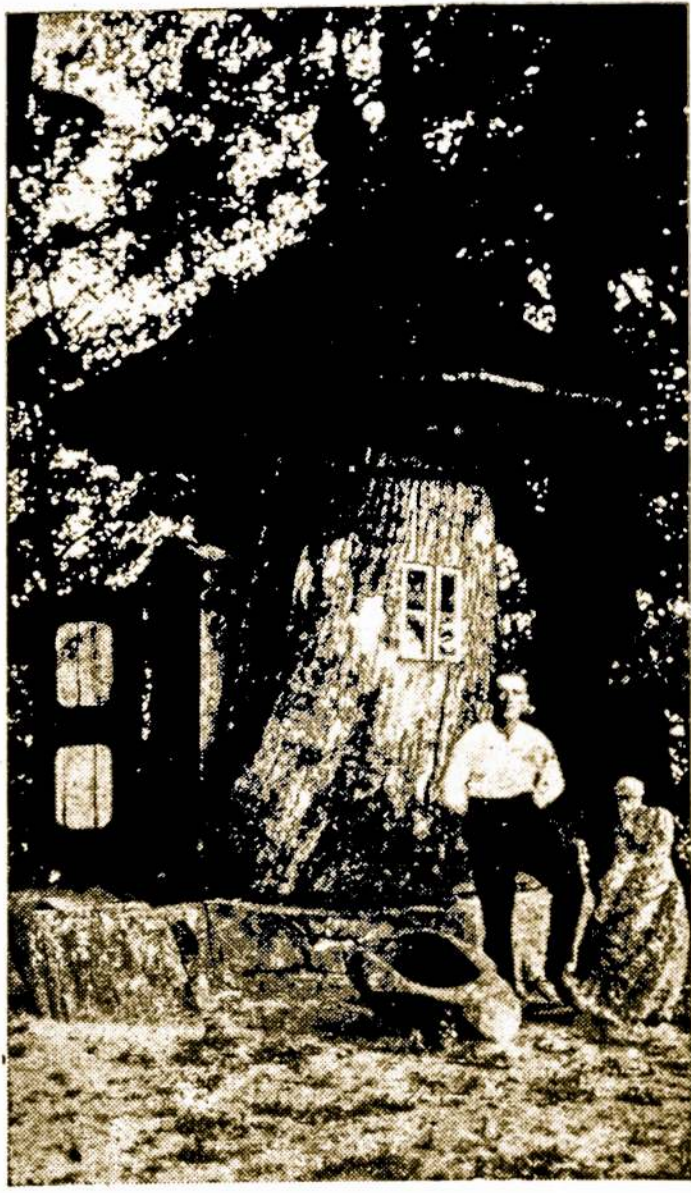
Ožiskas Anekdotas Rogėse

(Tikras dviejų kaimynų priepuolis).

Šiais laikais juk naujiena, Jei važiuojant savo iena, žmogus kito roges kliudo, Ir pridaro tikro brudo... Taip važiuo Tomas Blozis, Rogėse jo buvo ožis, (Vežė Tomas jį parduoti) Juozas kelio jam neduoti. Ienos rogių susispyrė, Arkliui tamping nesiskyrė, Ką tu, Juozai, štukos menkos! Sako Tomas.—Mat,kai trankos. Tavo kumelis sukliuvs! Protingesnis butum buvęs!... Ką tu, mane čia mokysi — Ką tu man ir padarysi: Panorėsiu — versiu roges, Arba busiu tau susmogęs! — Na, jau, Juozai, buk ramesnis, Atkabyk, buk protingesnis, Ir nesmarkauk taip labiausiai, Ba taip pat į kailį gausi! — O, tu, parše. Drįsi keiktis... Šoko Juozas. — Še tau, keiktis!... Botagu smarkiai sudrožė, Bet... Taip pat pakliudė ožis, O gi tas, brolau, kai šoko Juozą mušti, (ožiai moka!); Tas tiktai jį spiria, gina, Bet ožys taip pat juk žino Kaip "taisykliškai" reik "duoti"... Buvo Juozui ko dejuoti. Greitai roges jis apleido — Į pusnyną tiesiai veidu. Atsistojęs griebė ienas, Atkabino ir pats vienas Pirma Bložio sau nudumė, Užsisukdamas už krumų...

Tą pat vakarą namieje Juozui šonus dar skaudėjo, Ir prie to dar jis susirgo Ir liga nebuvo ilga — Greit per laukus šlajų ruožtu Karštą išvežė užvoštą... Jaunas vyr's — gyventi galėjo, Taip "juokauti" tik nereikėjo...

Kaunas, 1928. I. 3 d.

D. Poškos Ažuolas Baublys

Lietuvoje yra daug vietų, su kuriomis susiję žymūs istorijos įvykiai, kurios yra nebyliai mūsų didingos praeities paminklai. Tos vietos dug kalba lietuvių širdžiai, gyvai nuteikia ir iš praeities atkelia garsius žygius, didžius veiksmus.

"Bardžiūose kai užgimiau, jau tukstantis metų. Parnešts iš ažuolino čion esmi padėtu. Tikras vardas mano buvo Baublys, Dievui garbints, buvau,

Nuteriojus tėvynė suvargau, sudžiuvau, Ties manim Perkunasni degė avys, ožkos, O dabar manų gyvena Dionizas Poška".

Šis Baublys — tai didžiulis tuščių viduriu, ažuolas, kuriame dažnai sėdėdavo, rašydavo ir jame įsteigė vertingą muziejuką XIX amžiaus pradžioj Lietuvos poetas D. Poška. 1932 m. minėjome jo 100 metų mirties sukaktuves.

"Žinok Atejvi, jog tas kapas ira, Tykra ziemajcze ir garbinga wira, kurs kalba mūsų ištajsiu troszka, O pac wadinos Dionizas Poszka. Norint kajp žmogiu myrti atsytvko, Bet szlowi ano, ant amžių palika.

Dionizo Poškos baublys kasmet sutraukia burius ekskursantų ir keliautojų pasižiūrėti didžiojo vargo poeto vertingo palikimo. — Tsb.

VOKIEČIŲ BUDELIAI LIETUVOJE

Per paskutinįjį Lietuvos—Lenkijos padalinimą Suvalkai, Mariampolė, Gardinas, ir kiti miestai atiteko vokiečiams. Ši teritorija turėjo apie 44.000 kv. kilometrus. Berlyno valdžia naujai įgytas žemes pavadino "Naujaisiais Rytų Prusais". 1794 metais vokiečiai užėmė naujus žemių plotus, kurie pagal karo sutartį su Rusija ir Austrija teko vokiečiams.

Prusams rūpėjo kuo greičiausiai nuginkluoti vietos gyventojus. Jie pamažu, kad nesukeltų didelės neapykantos, ginklus surinko, o kai jau pajuto, kad žmonės ginklų turi mažai, išleido griežtą įsakymą ginklus atiduoti prūsų valdininkams. Prūsai tuojuos ėmėsi darbo suvokietinti naują kraštą.

Kai prisimeni didžiojo karo vokiečių okupacinės valdžios elgėsi Lietuvoje, tai gali įsivaizdinti ir senus jų darbus Suvalkijoje. Tada vokiečiai ne mažiau smaugė žmones, kaip didžiojo

Skautai Ugniagesiai

Verčiasi kaip suodžiai dumai, raudonasis jau gaidys pasirodė stoge umai, kas tą gaidį nuvarys?

Nėra čia gaisrų komandos — smarkauja pikta ugnis susirinkę žmonės bando lieti kibirus kelis...

Bet kas ten atbėga šuoliu!.. Tai ugniagesiai jauni — be lipynių, be gurguolių, bet užtat drąsa šauni.

Prie ugniavietės sustoja, daro eilią iš žmonių — kibirai kaip mat lakioja per rankas nuo šulinių.

Jauni vyrai šie sumanus — jie nemėgsta gaisraties greitai vykdomas jų planas, nesigaili jie peties...

Liepsnos užė ir traškėjo, verkė nuo vandens gailiai ir netrukus jos pradėjo jau dairytis tik bailiai.

Nuo kiekvieno šio vyruko traukėsi atgal gaidys, kol visai šalin paspruko, kaip iš dumų kamuolys...

Arėjas Vitkauskas

su puse metų atvyko iš Toronio budelis Schesmer, kuris įvykdė kelias ekzekucijas, taip pat ir Kazlauskui, kurio ekzekucija vokiečiams apšėjo apie 300 dolerių. Bet šis budelis Lietuvoj nepaliko ir išvyko atgal.

Kaip patys prusai prisipažįsta, lietuvių provincijoj į budelio vietos pasiūlymą žiurėjo kaip į didžiausią pažeminimą.

Pagaliau į šį reikalą įsiško ir Berlynas. Teisingumo ministris Goldbekas 1800 m. įsakė Naujųjų Rytų Prūsų vyriausybei greičiau surasti budelius, nes, per ilgai laukiant, nusikaltėliai gali pabėgti. Tuo laiku buvo suminti du lietuviai — Dabulevičius ir Mažeika, kuriuodu buvo apkaltinti puolę pašta ir prūsų valdininkus. Jiems prusai paskyrė mirties bausmę. Laikas bėgo, o budelių vis nebuvo. Prūsai paleido spausdintus skelbimus po visą provinciją, bet ir tas mažai ką padėjo.

Prūsai, norėdami kiek išaukštinti budelio pareigas, aiškino žmonėms, kad budelis nieko bendro su rakuolu neturi. Jis del savo uždavinio yra ne kas kitas, kaip baudžiamojai teisėjo padėjėjas. Už savo darbą jis gavo numatytą atlyginimą, o susirgęs, turi pristatyti kitą kvalifikuotą asmenį. N. Rytų Prusuose buvo nutarta įsteigti net 3 budelijas. Viena iš jų turėjo būti Mariampolės paviete. Šiai budelijai buvo nustatytas Krosnos palivarkas. Galutinai budelių steigimas buvo užbaigtas 1302 metais. Tada vokiečiai išleido tuo reikalu įstatymą. Bet vokiečiams neilgai teko naudotis įsteigtomis budelijomis. Imperatorius Napoleonas I sumušė vokiečius ir 1807 m. Tilžėje buvo pasirašyta sutartis tarp rusų ir prancūzų, pagal kurią Naujieji Rytų Prūsai iš Vokietijos atimami, o iš jų ir kitų provincijų sudaroma atskira Varšuvos kunigaikštija. Prūsų karalius 1807 m. 24-tą liepos atsiveiknamame rašte labai graudingai ramina savo valdininkus. Aišku kad kartu iš Lietuvos išsikraustė ir budeliai.

Amerikos Lietuvis Į LIETUVĄ TIK \$2.

Kurie turi užrašę į Lietuvą "Amerikos Lietuvių" ir jau jų prenumerata yra išsiųstas — prašom panaujint. Taipgi nurėtume paprašyt ir pačių Lietuvos skaitytojų atsikreipt į savo giminaučius Amerikoje gyvenančius, kad jie iš naujo panaujintų arba užrašytų Amerikos Lietuvių.

Amerikos Lietuvisio prenumeratos kaina Sv. Valstijoje \$1.50 Užrubežy—Lietuvoje \$2.00.

Dabar pabrangėjus į užrubežį laikraščio persiuntimo kainai, ilgai už dyką siuntinėt negalėsim. Ir kad nereiktų laikraščio persiuntinėjimo sustabdyt, prašome pasiskubint jį atnaujint.

Amerikos Lietuvis. 14 Vernon St. Worcester, Mass.

VASARINĖ EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Canard White Star Linijos puikiojū laivu

BERENGARIA BIRŽELIO-JUNE 19 d.

Iš New Yorko tiesiog į Cherbourg, iš ten traukiniu į Klaipėdą

5 1/2 dienos kelionės jura, 40 valandų traukiniu ir jūs pasieksite Lietuvą. Ekskursiją vadovaus Canard White Star Linijos patyręs keliauninkas vadai, kuris pasirūpins keleivių bagažais ir visokiais kitais kelionės reikalais, taip pat prižiūrės, kad keleiviai kelionėje būtų visu kuo aprūpinti. Proga keliauti su savo tautiečiais. Buvę pirmiau turistų klasės kambariai dabar naudojami trečiai klasei.

Smulkesnių informacijų suteikia:

AMBRAZIEJUS, J., 168 Grand St., Brooklyn, N. Y. "AMERIKOS LIETUVIS" 14 Vernon St., Worcester, Mass. ATLANTIC TRAVEL SERVICE, K. Sidabras, Prop. 342 W. Broadway, So. Boston, Mass. BARTKEVIČIUS P., 678 N. Main St., Montello, Mass. "DIRVA", 6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio. MOLIS P., 1730—24th St., Detroit, Mich. "NAUJIENOS", 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. SEKYS J., 433 Park St., Hartford, Conn. TREČIOKAS A. S., 197 Adams St., Newark, N. J. VARAŠIUS A., 1200 Carson St., S. S. Pittsburgh, Pa. VIENYBĖ TRAVEL BUREAU, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. WASHNER, C. J., 1921 Carson St., S. S. Pittsburgh, Pa. ŽEMENTAUSKAS J., 130 Congress Avenue, Waterbury, Conn.

CUNARD WHITE STAR Ltd.

AMERIKOS LIETUVIS

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U. S. \$1.50 In Foreign Countries 2.00
One half year ..... 1.00 Single Copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V. \$1.50 Užsienio—Lietuvoj 2.00
Pusel metų ..... 1.00 Atskiras numeris ..... 5 centai
Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

RAPOLAS SKIPITIS ATVYKSTA AMERIKON 2 BALANDŽIO

Lietuvos spauda: "Lietuvos Aidas", "Rytas" ir "Lietuvos Žinios", praneša, kad p. R. Skipitis, Draugijos Užsienio Lietuviams Remti pirmininkas, jau išvyko iš Kauno ir tuo tarpu lanko lietuvius išėjusius Belgijoje, Prancūzijoje ir Anglijoje. Į Ameriką atvyksta 2 balandžio.

Jo atvykimo tikslas pas Amerikos lietuvius yra supažindinti su Pirmojo Pasaulinio Lietuvių Kongreso idėja. Tas kongresas numatytas Kaune šią vasarą, rugpjūčio mėn. pradžioje.

Gerb R. Skipitis geidžia aplankyti trumpu laiku nors stambesnius kolonijas. Todėl čia yra patiekiamas organizacijų ir veikėjų žiniai jo kelionės planas.

Žemiau išvardintuose apygardose pažymima centrai, kuriuose veikėjai umai, prašomi imtis iniciatyvos sudaryti specialius komitetus, kurie susižinoję su savo apygardos kaimynais nustato smulkesnę svečio atsilankymo tvarką.

New York City ir New Jersey: iki balandžio 7 d.

Connecticut ir Rhode Island: nuo bal. 8 (gal 10) iki 14 d. Centras: Waterbury, Conn.

Massachusetts ir kiti Naujos Anglijos štatai: nuo bal. 15 iki 21 d. Centras: Boston, Massachusetts.

New York'o štatas: nuo bal. 22 iki 27 d. Centras: Amsterdam, New York.

Michigan štatas: nuo bal. 28 iki geg. 3 d. Centras: Detroit, Michigan.

Illinois ir Indiana štatai: nuo geg. 3 iki 12 d. Centras: Chicago, Illinois.

Ohio štatas: nuo geg. 13 iki 15 d. Centras: Cleveland, Ohio.

Pennsylvania štatas: nuo geg. 18 iki 27 d. Centras: Pittsburgh, Pa. ir vėliau Wilkes Barre, Pa.

Washington, D. C., Baltimore, Md., Philadelphia, Pa., nuo geg. 28 iki birželio 2 d.

New Yorko Lietuvių Kongreso Rėmėjų Komitetas

P. SKIPIČIUI ATVYKSTANT

Te ko skaityti spaudoje, kad balandžio mėn. pirmose dienose mus aplankys nepaprastas svečias p. Skipitis, Draugijos Užsienio Lietuviams Remti pirmininkas.

Jis mums paaiškins kas tas per sumanymas — šaukti lietuvių kongresą — yra. Kongreso idėja gera, bet ar mes, Amerikos lietuviai, sugebėsime tą sumanymą tinkamai išnaudoti? Mes esame pratę kiekvieną sumanymą aštriai kritikuoti, labiausiai dėl to, kad bandome savo apsilėidimą arba nenorą paslėpti.

Nepadarykime tokios klaidos kongreso atžvilgiu. Priešingai: pamėginkime p. D. U. L. R. pirmininko atsilankymą galimai tiksliau išnaudoti. Čia reikalas eina ne apie biznį, ne apie pelną, ir net ne apie politiką. Čia yra reikalas lietuviškės išlankymo svetur, reiškia čia y-

ra liet. tautos kultūros reikalas.

Todėl reikia, kad mes patys gerai suprastume savo tautinius reikalus ir kad p. Skipitis turėtų progos tuos mūsų reikalus išgirsti ir pažinti.

Per priėmimo vakarienes to atsiekti negalima. Gerb. svečiui turėtų būti duota specialė proga susitikti su vietinės lietuvių kolonijos organizacijų atstovais.

Todėl būtų pravartu, kad Kongreso Rėmėjų Komitetai suruoštų tokį vieną susirinkimą, į kurį atvyktų bent po du atstovų (pirmininkas ir sekretorius) iš kiekvienos organizacijos arba draugijos. Tokis draugių atstovų susirinkimas būtų panašus į visos kolonijos seimelį ir pilnai galėtų atvaizduoti visos kolonijos reikalus lietuviškos kultūros atžvilgiu.

Tai yra pasiūlymas, kurį, rodos, reiktų išbandyti. P. K. Z.

Mūsų Rašomosios Kalbos Tėvas Jonas Jablonskis (Jo 5 Metų Mirties Sukaktuvėms)

Vasario 23 d. Lietuvoje buvo minimos mūsų rašomosios kalbos kurėjo Jono Jablonskio penkerių metų mirties sukaktuvės. Jablonskis gimė 1861 m. sausio 12 d., Šakių apskr., Bublelių valsč., Kubilių kaime ukininko šeimoje. Išėjęs gimtojo kaimo pradžios mokyklą ir Mariampolės gimnaziją, jis 1884 metais baigė Maskvos universiteto kalbų mokslo skyrių. Mokytojo vietos, kaip lietuvis Lietuvoje ilgai negalėjo gauti. Teko visaip verstis, kol 1888 m. gavo mokytojo vietą Mintaujoje, Latvijoje. 1896 m. Jablonskis perkliamas Talinan į Estiją. Už Lietuviškos spaudos patinimą, 1902 m. buvo išstremtas Rusijos gilumon. Atgavus lietuvišką spaudą, Jablonskis apsigyveno Vienoje, kur dirbo "Vilniaus žinių" ir "Lietuvos Ukiniuko" redakcijoje. Vėliau mokytojavo Panevėžyje, Brastoje ir Gardine. Didžiojo karo metu dirbo Varone-

žo lietuvių gimnazijose. 1928 m. sugrįžo į Vilnių, vėliau apsigyveno Kaune. Išikurus Lietuvos universitetui, Jablonskis buvo išrinktas garbės profesorium. Mirė 1930 m. vasario 23 d. Palaiduotas Kauno kapinėse.

Lietuvių kalbą Jablonskis pradėjo tirti gana anksti. Budamas Mintaujos gimnazijos mokytoju, jis kelis metus pesčias keliauvo po Lietuvą, tirdamas mūsų kalbos tarmes. Del tų kelionių gavo kojų paraližą, vėliau jau ne begalėjo vaikščioti ir ligi mirties buvo vežiojamas ratukuose. Jo nuveikti lietuvių kalbos tyrimo darbai yra labai dideli. Visai teisingai Jonas Jablonskis vadina mūsų rašomosios kalbos tėvu. Jis parašė, iš sveltimų kalbų išvertė ir pats išleido gana daug knygų. Jo lietuvių kalbos sintaksė ir gramatika dar ir dabar remiamas visas lietuvių rašomosios kalbos mokslas. Dabartiniai Lietuvos kalbininkai yra visi Jablonskio mokiniai.

DAYTONO LIETUVOS RANKDARBIŲ PARODOS ATGARSIAI

DAYTON, O. — Didžiulėje ir puošnioje The Rike-Kumler Co. sankrovoje kovo 2 d. buvo čia iškilmingai atidaryta Lietuvos dirbinių paroda. Paroda tęsėsi tik vieną savaitę ir ji neabejotinai daytoniečiams patiko, nes buvo gausiai lankoma ir apie ją daug rašoma amerikiečių spaudoje.

Lietuvos Gen. Konsulato agentas p. Bonyhard čion atvyko keliomis dienomis prieš parodos pradžią ir umu laiku sujudino visus čionykščius lietuvius, kurių čia neperdaugiausiai. Atsilankė pas vietos kleboną kun. Bistrą ir šis pagarsino parodą iš sakyklos.

Parodos atsidarymas prasidėjo su priešpiečiais, į kuriuos buvo pakiesti miesto ir štato žymūs žmonės ir taipgi lietuvių kolonijos atstovai. Buvo jauku ir linksma, kad ir daytoniečiams lietuviams tokia nepaprasta naujiena ir pramoga pasitaikė.

Parodą atidarė Ohio valstijos sekretorius gerb. George Myers, kuris išgyrė Lietuvą ir lietuvius. Buvo ir daugiau kalbėtojų. Paroda suteikė mums džiaugsmo ir brangių atsiminimų. Daug lengviau dabar aiškinti mūsų vaikams apie Lietuvą, nes jie ir patys jos darbus pamatė.

Svarbu, kad amerikiečių spaudoje pasirodė parodą aprašančių žinių. Atrodo, kad miestas per visą savaitę tik apie lietuvius ir Lietuvą tekalbėjo. Sekdamas spaudą kalendoriaus tvarkoje štai ką pastebėjau:

Vasario 27 d. "Dayton Daily News" rašė, kad netrukus numatoma paroda, kurioje tarpe ko kito bus parodyti Lietuvos senovės apredalai; kad į parodos atidarymą kviečiami garbingi svečiai, jų tarpe ir Lietuvos konsulo žmona.

"The Daily Journal" patalpino dviejų lietuvių: Onos Zupkaitės ir Josefinos Razauskaitės, pasirėdžiusių tautiškai, paveikslus ir parašė ilgą straipsnį ne tiek apie Estiją, kiek apie Lietuvą. Visa graži gintaro atsiradimo pasaka atpasakota. Či tiesiog imu iš laikraščio sąrašą garbės svečių, kuriuos p. Bonyhardas sukviatė: Wayne Lee, prekybos rumų valdininkas; kun. Tredkin, Daytono Universiteto prezidentas; Siegfried Wend, Daytono Meno Instituto direktorius; miesto majoras Charles J. Brennan; Mrs. Charles Thurston, "Junior League" pirm.; Paul North Rice, miesto knygyno vedėjas; H. L. Boda, vietos mokytojų klubo pirm.; kun. Simonas Bistras, Pranas Gudelis ir Levas Razauskas, lietuvių veikėjai; prof. Raymond Stites iš Antiocho kolegijos; Edith McClure Patterson, miesto mokyklų žinybos pirm.; p-lė Stephens, Biznio ir Profesijų Moterų klubo pirm.; Mrs. Čurnutt, Montgomery tėvų-mokytojų tarybos pirm.; ir Mrs. Herbruck, federuotų moterų klubų pirminikė. Numatoma, kad gubernatorius Martin L. Davey dalyvaus parodos atidaryme.

"The Daily Herald" taipgi patalpino minėtų gražuolių atvaizdus ir taipgi parašė ilgą straipsnį apie estus ir lietuvius. Laikraštis pastebi, kad nors Lietuvos nepriklausomybei vos 15 metų nesena sukako, bet jos kultura žinoma jau keletą šimtmečių atgal. Gintaras yra lietuvių pasididžiavimo dalykas.

Kovo 1 d.: minėti laikraščiai patalpino didelius skelbimus apie "Baltic Exhibit" ir ten sakoma, kad parodose galima nusipirkti nuo 25 centų iki 150 dol. kainos gintarų, audinių, mezginių, medžio dirbinių, odos dirbinių, artistiškių siuvenijimų. Kaip tai įdomu: tarpe tų puikių prekių ir mūsų klumpės nepamirštos. Na, kas galėjo tikėtis, kad lietuviškos klumpės užims parodoje tokią garbingą vietą: pats gubernatorius ir miesto majoras į jas žiūrės. Reiks turbut ir man bent porą nusipirkti.

Be skelbimo, tie laikraščiai dar įdėjo paveikslą p. Kalvaitienės, čikagiškio konsulo žmonos, tautiškuose rubuose. Dailiai atrodo. Laikraščiai giria Lietuvos gintarą ir audinius; sako, kad estų raštai turi danų ir rusų įtakos, bet lietuviški audiniai ir medžio skobiniai savotiški ir originalūs.

Kovo 2 d., "Daily News" trumpai pažymi parodos atidarymo faktą ir Ohio štato sekretoriaus dalyvavimą. Gi "Dayton Herald" deda ilgą aprašymą, kuriame skaitome: "Lietuvių ir estų rankdarbių paroda yra viena puikiausių parodų, kokių šis miestas turėjo pastaraisiais metais; parodoje yra ir muziejinių dalykų, paskolintų iš valdiškių kolekcijų. Gintariniai kareliai yra lietuvių papuošalas; juo sunkesni kareliai, juo mergina turtingesnė. Lietuvos medžio dirbiniai betgi yra puikiausia parodos dalis; medienės stovylėlės yra Lietuvos žmonių fotografijos. Lietuva audėjų kraštas; lininės drobės geometriškai pagražintos yra naturalio lin spalvos".

"Dayton Daily News" rašo, kad G. Myers atidarydamas parodą gubernatoriaus Martin L. Davey vardu pasakė: esąs nuomonės, kad tokios parodos suveda įvairių tautų ir valstybių žmones ir draugiškus santykius ir kad dvi Baltijos respublikos, Lietuva ir Estija, visados buvo ir yra tarptautinio labo šalininkės, nepaisant esamų kliūčių ant jų kelio. Daytono miesto majoras p. Brennan pareiškė, kad "šitoks įvairių kraštų gyventojų santykiavimas padaro dėl taikos tikslo daugiau negu kuris kitas metodas". Ponas Weng, meno instituto vedėjas, pareiškė, kad jo pageidavimas yra, kad Amerikos gyventojai kada nors išvystytų savo namų pramonę, kaip pavyzdžiui šios dvi tautos (lietuviai ir estai) iš senojo pasaulio". Ponas Lee, prekybos ir pramonės rumų direktorius, pareiškė, kad Daytono miesto dirbiniai pasiekia įvairius pasaulio kraštus, kaip ir šie Lietuvos ir Estijos dirbiniai, ir tas faktas reiškia tokių gaminių vertingumą. Ponas Bonyhard pareiškė vilties, kad Amerikos visuomenė labiau pažins Baltijos kraštus ir kad išdavoje bus galima tikėtis tampsresnio bendradarbiavimo. Frederick H. Rike, pirmininkas "The Rike-Kumler Co.", kurios sau-

Jonas Jablonskis buvo taip pat žymus tautinio atgimimo veikėjas. Mintaujoje apie jį sukosi visos lietuvių tautos žadinimo darbas. Savo gabia plunksna jis lietuvius mokė kaip reikia kovoti su caro valdžia už tautines teises. Už tai jam teko skaudžiai nukentėti kelių metų ištremimu. Jo mokiniais yra dabartiniai žymniausi Lietuvos veikėjai. Jo mokinius Mintaujoje buvo ir Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona, kuris su Jablonskiu dvi vasaras tyrė Rytų aukštųjų tarmes. Pavartė senesnių laikų lietuviškus laikraščius, rasime pilnus Jono Jablonskio publicistikos. Mūsų rašomos kalbos tėvą dabartiniai Lietuvos kalbininkai

labai aukštai vertina. Jie sako, kad Jablonskis mūsų tautai yra vienas iš didžiausių vyrų, kurie kada buvo. Už nuopelnus, padarytus lietuvių kalbai, jis amžinai paliks tautos atminime. Kol mūsų kalba skambės tarp šios žemės giminių, tol ji, jo apvalyta nuo svetimų šukšlių, išskaidrinta ir paturtina naujais žodžiais, kartų kartoms skelbs jo vardą. Iš prastos kaimiečių susižinojimo priemonės, kuria buvo laikoma lietuvių kalba, jis beveik per pusę šimto metų nepaliaujamo darbo padarė ją tobulą minties įrankiu, tinkančių vartoti visose kultūriškai organizuoto krašto gyvenimo srityse.

KAS PRISIUS \$1.50
Tas gaus Amerikos Lietuvį per ištisus metus ir dar priedo labai gražų

SIENINI KALENDORIŲ
AMERIKA SVEIKINAS SU LIETUVA

Naudokitės Proga — Kalendoriai Jau Baigiasi

Kalendorių pasiunčiam su kiekviena prenumerata, neatsižvelgiant ar tai būtų senas ar naujas skaitytojas. Taigi, kurių prenumeratos pasibaigė ir jau gavo paraginimą, tai dabar kaip tik laikas laikraštis pasinaujinti, ir Dovanai įsigyti 1935 metų sieninį kalendorių. Kreipkitės:

Amerikos Lietuvis
14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

krovoje paroda įvyko, pareiškė, kad "ši paroda turi mokslinio, kultūrinio ir geros valios efekto ir kad ši bendrovė esanti patenkinta, galėdama prie to prisidėti".

Kovo 3 d.: "Dayton Journal" taipgi prielankiai aprašė parodos atidarymą ir įdėjo porą nuotraukų.

Kovo 4 d.: spaudoje tilpo vėl parodos komerciški skelbimai.

Kovo 5 d.: Laikraštis "The Dayton Herald" parašė net redakcijos vedamąjį straipsnį, kurį čia aš norėčiau atpasakoti, kad Amerikos lietuvių jaunimas pasiskaitytų šį straipsnį, ir lietuviškai, nes man rodos, kad tokis straipsnis iškalbingai liudija, kaip Lietuvos ir Estijos dirbinių parodos yra įvertinamos bešališkos Amerikos visuomenės. Straipsnis pavadintas "People's Art". Štai jo angliškas tekstas:

"Although Estonia and Lithuania date their present national existence from the close of the World War, they have centuries of tradition and history which are mirrored by the exhibition of arts and crafts sponsored jointly by these governments and now on display at Rike's. From these two Baltic states come fabrics, jewelry, wood carvings and leather goods that reveal the painstaking skill for which these people have been famous for centuries.

"Siegfried Weng, director of the Dayton Art Institute, in a brief address at the opening of the exhibition, used the expressive words "people's art" and referred, in that connection, to the fact that nothing approaching it exists in America. This country came into existence at a time when artisans and craftsmen were beginning to transfer their activities from the home to the factory. When weaving, carving and other operations continued to be pursued in the home, they were confined to a major degree to necessities, and little attempt was made to utilize them as an outlet for esthetic interests. In America, too, there were many other interests, and these interests competed with one another to such an extent that no interest may be said to have predominated in any other section.

"Estonia and Lithuania, on the other hand, have been lands of weavers and of workers in wood, leather, semiprecious stones and metals for centuries. What they have accomplished with these materials will be a revelation to many persons, even though they are an old story to the several hundred families of those nationalities who live in this community".

Štai tas pats straipsnis lietuviškai: "Liaudies Menas".

"Nors Estija ir Lietuva skaito savo nepriklausomybės dienas tik nuo Pasaulinio Karo pabaigos, jos betgi turi šimtmetes tradicijas ir istoriją, kas atspindi kaip veidrodyje liaudies meno dirbinių parodoje, kuri parupinta bendromis dviejų valstybių pastangomis ir dabar yra atidaryta Rike sankrovoje. Iš tų dviejų Baltijos kraštų atėjo audiniai, papuošalai (jewelry-gintarai), medžio ir odos dirbiniai, kurie parodo tą nepaprastą sugebėjimą, kuris yra pagarsinęs tas tautas per šimtmečius.

"Siegfried Weng, Daytono Dailės Instituto direktorius, trumpoje savo parodą atidarant kalboje pavartojo reikšmingą posakį "Liaudies menas" ir ryšy su tuo nurodė į faktą, kad nieko panašaus nėra Amerikoje. Šis kraštas (Amerika) įsikūrė tuo laiku, kada dailininkai ir amatininkai jau buvo bepradėdę savo veiklą perkelti iš namų į fabrikuos. Kada audimas, drožimas ir kiti rankų darbai turėjo būti ir toliau atliekami namuose, jų užduotis žymiausiame laipsnyje buvo patenkinti tik būtinius reikalus ir mažai pastangų dėta, kad panaudoti tokius namų darbus estetiniams bei meno tikslams. Taip pat ir Amerikoje buvo daug įvairių pastangų ir tos pastangos tarp savęs lenktyniavo iki tokio laipsnio, kad galima sakyti joms nepavyko įsitvirtinti jokioje srityje.

"Estija ir Lietuva visai kas kita, — jos buvo kraštai audėjų, medžio, odos ir tulų mineralų bei metalų apdirbinėtojų per šimtmečius. Nors keliems šimtams šeimynų šiame mieste gyvenančioms ir paeinančioms iš tų dviejų tautų visa tai ir atrodytu kaip paprastas dalykas, tačiau tas, ką tie kraštai atsiekė kalbamoje srityje bus nuostabus pamokymas daugeliui".

Šitoksai žymaus laikraščio nuosirdus pareiškimas teikia didelės garbės lietuvių ir estų liaudies menui. Kulturingam amerikiečiui atrodo, kad mūsų liaudies menas gali būti imamas kaip pavyzdys, kuris turėtų būti sekamas ir šioje Dėdės Samo kosmopolitiškoje šalyje.

Šitoksai vykęs Lietuvos pasigarsinimas šiame krašte yra pirmas ir gera butų, kad visur pasikartotų, nes ir bizniška ir kultūrinė nauda neabejotina.

Žvalgas

KRONIKAI

PARAMA ŠIAURĖS IR PIETŲ AMERIKOS LIETUVIAMS

Argentinos mieste Berisso yra daugiau 3,000 lietuvių. Mokyklų amžiaus vaikų virš 60. Pirmajai lietuvių draugijos "Mindaugis" rūpesniu ir pastangomis įsteigta pradžios mokykla, kurią lanko apie 46 vaikų. Nesenai Draugija Užsienio Lietuviams Remti pasiuntė tai mokyklai 1,000 litų pašalpos ir apie 100 vadovėlių 350 litų sumai.

Urugvajaus Montevideo mieste lietuvių Dr. Basanavičiaus vardo mokyklą lanko 70 vaikų. Mokykla neturi reikalingų baldų ir mokslo priemonių. Draugija Užs. Liet. Remti pernai metų pabaigoje pasiuntė mūnėtai mokyklai 2,000 litų paramos.

Brazilijoje, Sao Paulo mieste, Dr. V. Kudirkos mokyklai D.U. L.R. pasiuntė 80 vadovėlių 210 litų sumai.

Jungtinėse Valstybėse Sv. Pranciškaus konvento Pittsburghe ir įvairioms kitoms mokykloms išsiųsta arti 5,000 vado-

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį skyrių tvarko ir prižiūri
AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA
Rašo DR. G. I. BLOŽIS, dentistas, Chicago, Ill.

BEGYVIAI DANTYS

Begyviai yra tie dantys iš kurių ne. Kartais vienas kurių dantagavyvis yra išimtas. Žmonės turi daug begyvių dantų; jie del apsilėidimo, nežinojimo, ar del baimės neina pas dantų gydytoją, kol jau skausmas juos neįstūmia į gydytojo kabinetą. Tada gydytojas jau tik tiek gali pagelbėti: ištraukti skaudantį dantį arba išimti iš jo dantagavyvį.

Ištraukiant tokį dantį, tai greičiausia ir geriausia pagalba. Vienok, jeigu kiekvienas skaudantis dantis būtų traukiamas, tai daugeliui žmonių greit prisieitū turėti visus dirbtinius dantis. Sveikatos atžvilgiu, tai nėra pageidaujamas negyvas narys kramtymo aparate. Bet norint turėti savo dantį, o kuomet skausmas nepakenčiamas, kitaip ir negali būti.

Dantagavyvis susideda iš minkštų kuno audinių ir turi savyje daugybę kraujagyslių. Kraujas — tai geriausias apgynėjas kuno nuo bakterijų.

Turint gyvį kraujagyslės, kraujas, tekdamas jomis per dantų šaknis neleidžia bakterijos įsivyrauti ir pagaminti nuodų. Gyvį išėmus, sykiu išimama visi minkšti kuno audiniai ir tokių būdu dantis lieka viena silpniausių vietų kune, kur bakterijos gali veistis be jokio pasipriešinimo. Dageilis begyvių dantų yra užsikrėtę, bet žmogus, kuris juos turi, paprastai, nieko apie tai nežino. Paprastai, kroniški, užsikrėtę dantys yra neskaudantieji; žmogus nejunta jokio nesmagumo ir dantys yra geri kramtymui. Bet neįsąsant, šimtai nešioja savo burnose bakterijų spiečius.

Nevisi begyviai dantys užsikrėčia, vienok niekas negali pasakyti, kuris jų, išėmus dantagavyvį, užsikrės, o daugiausiai susispietę Monte-ideo mieste. Dirba skerdyklose. Apskritai, Urugvajaus lietuviai, išskiriant paskirus asmenis, turi darbo ir gyvena vidutiniškai. Turi ir savo kultūros organizacijų. Beveik visos jų spiečiai Urugvajaus lietuvių klube, kurs gavo lietuvių mokyklai arti 300 vadovėlių.

Esant pulių nuodų danties šaknų galunėse, bėgdamas pro šalį kraujas paima tuos nuodus ir nuneša į kitas vietas, o radęs silpnesnę vietą ir užkrečia.

Taigi, gerbiamas skaitytojau, aš manau, kad verčiau yra užtaisyti mažai prapuvę dantį; reikės mažiau kęsti skausmo ir mažiau kainuos. Dantis bus sveikesnis ir nebus jokio lenktyniaimo su juo užsikrėtimo bakterijomis.

daugiausiai susispietę Monte-ideo mieste. Dirba skerdyklose. Apskritai, Urugvajaus lietuviai, išskiriant paskirus asmenis, turi darbo ir gyvena vidutiniškai. Turi ir savo kultūros organizacijų. Beveik visos jų spiečiai Urugvajaus lietuvių klube, kurs gavo lietuvių mokyklai arti 300 vadovėlių.

LIETUVIŲ MOKYKLA
BROOKLYNE

Žinomas amerikietis rašytojas Pranas Bajoras neseniai kreipėsi į Dr-ją Užs. Liet. Remti, atsilikdamas del vadovėlių jo vedamai Brooklyno lietuvių jaunimo mokyklai. Mokyklai palpa duoda vietos lietuvių klubas, o p. Bajoras per virš 10 metų nemokamai dėsto jaunimui lietuvių kalbą ir bendrai palaičiuose tautišką dvasią, saugodamas juos nuo visiško ištautėjimo. Jo kilnų pasirijimą Draugija aukštai įvertina ir siūnčia arti 300 vadovėlių. Butų gera, jei p. Bajoras ir kiti lietuvių išėjimoje švietėjai patiekia Draugijai smulkmenai aprašymą savo mokyklų ir bendrai savo kuturinės veiklos.

BIRŽIEČIAI REMIA UŽSIENIO LIETUVIUS

Draugija Užs. Liet. Remti, kaip žinome, teikia visokeriopą paramą užsienio lietuviams ir jų kulturinėms įstaigoms. Reikalingas tokiam darbui lėšas duoda Lietuvs žmonės, dėdamies prie Draugijos ir mokėda-

LIETUVIAI URUGVAJUJE

Urugvajuje, Pietų Amerikoje, gyvena apie 10.000 lietuvių. Jie

METINIS D. U. L. R. SUSIRINKIMAS

Vasario pradžioje Kaune buvo Draugijos Užsienio Lietuviams Remti skyrių atstovų metinis susirinkimas. Buvo svarstyti artimiausieji Draugijos darbų planai, priimtos apyskaitos už 1934 metus ir šamata 1935-iems metams.

Draugija, kuriai lemta suvaidinti Lietuvos išievių gyvenimo tikrai svarbų vaidmenį, nusipelnė labai rimto užsienio lietuvių susidomėjimo, todėl, man rodos, leisite kiek plačiau aprašyti jos susirinkimą ir, kas patirta susirinkime, jos pirmųjų žingsnių istoriją.

Draugija Užsienio Lietuviams Remti įsikūrė 1932 metais. Steigiamasis susirinkimas buvo tu pačių metų vasario mėn. 7 d. Susirinkimas išrinko į pirmąją Draugijos valdybą sekančius asmenis: advokatą Rapolą Skipitį, prof. Mykolą Biržišką, K. Kasakaitį, J. Kalnėną, O. Kairiukštie- nę, V. Daudzvardį ir P. Rusecką. Šis Draugijos valdybos sastatas padidėjo, 1934 — IV — 5 d. kooptavus prof. kun. F. Kemėšį.

Daugeliui atrodė pradžioje, kad Draugijos keliamas visas nereikalingas ir nesvarbus klausimas, — nieko stebėtino: tai buvo pirma dar toki draugija, aiškiai pastačiusi visai naują mūsų tautoje klausimą, žadinti užsienio lietuvių ir organizuotą ir suderintą tautiškos kultūros darbą, kurio tikslu būtų siekti visos lietuvių tautos vieningumo.

Draugijos valdybai iš pradžių teko daug dėmesio kreipti į teoretinius draugijos klausimus, diskutuoti kolonijų steigimą, užsienio lietuvių mokyklos reikalą, steigimą užsienio lietuviams bibliotekų, aprūpinimą jau esamų mokyklų užsieniui vadovėliais ir kt. Įdomu čia atžymėti dar faktą, kad pradžioje sunku buvo net į didžiuosius mūsų dienraščius įsirasyti su panašiais klausimais, taip jie atrodė jiems tolimi nuo kasdieninio Lietuvos gyvenimo. Del tos priežasties draugijos veikimas buvo sunkiamas tuo, kad visuomenė, neinformuojama apie draugijos tikslus, nesiskubino parupinti jos veikimui reikalingų lėšų.

1933 m. pradžioje draugijos iniciatyva ir rūpesniu buvo suorganizuota rinkliava Pietų Amerikos lietuviams, kurie daugiausiai nukentėjo nuo krizės. Visuomenė į draugijos atsiuokimus gana šaltai težiūrėjo: nuo 1933 — I — 16 d. iki III — 23 d. į draugijos kasą tam tikslui įplaukė tik 5 litai. Galiausiai draugijos raginimai sukėlė visuomenę: nuo 1933-III-23 d. iki 1934-VI-7 d. draugija surinko 22.984 litus, kuriuos tiesiog pinigais arba knygomis pasiuntė per mūsų konsulatus Pietų Amerikos lietuviams. (Žiur. apyskaitas "Liet. Aide", Nr. 129, 1934-VI-9 d. ir draugijos atskirai išleista apyskaita).

Lėšas draugija pradėjo rinkti 1933 m., plačiai organizuodama narius rėmėjus ir skirdama jiems daugybę nuo 1 lito ligi 50.000 litų dovanų, skirstomų burtų, arba loterijos budu. Ke- mi savo nario mokesčius. Neseniai Draugijos skyrius įsikūrė ir Biržuose. Valdybun išrinkti vietos veikėjai: teisėjas Danulaitis, apskrities viršininkas Raščius, gimnazijos direktorius Vosylius, pramonininkas Variakojis ir kt.

SKOTIJOS LIETUVIŲ JAUNOJI KARTA

Škotijos lietuviai pranešė Draugijai Užs. Liet. Remti apie savo gyvenimą, pabrieždami tai, kad bendrai jaunosios kartos tautiškus sūniai teišlaikoma. Priežastys yra aiškios: gyvenimo sąlygos, mokykla, draugai. Škotijos lietuvių vaikų lanko mokyklą nuo 5 ligi 14 metų amžiaus. Kasdien jie išbuna mokykloje 7 valandas. Mokykloje įstigiami draugai, su kuriais bendraujama ir išėjus iš mokyklos. Išėjus iš mokyklos jaunuolis dažniausiai nemoka skaityti, nei rašyti lietuviškai. Norint apsaugoti škotijos lietuvių nuo ištautėjimo, reikia susirupinti jaunimo auklėjimu. Uždavynis nemažas. Mossend anglų mokykloje yra 130 lietuvių vaikų. New Stevenson mokykloje — 72, Glasgow — 160.

Glasgove neseniai įsikūrė Lietuvių Jaunimo Sąjunga, kuri dėda pastangas suburti ir apimti visą škotijos jaunimą. Pradžio padaryta, Glasgove jau pradėjo veikti vakariniai lietuvių kalbos kursai. K. V-as

lių mėnesių laiku draugija suorganizavo 90.000 narių rėmėjų. Kiekvienas jų turėjo sumokėti 10 lt. metinio mokesčio ir tuo budu dalyvauti metiniame dovanų suskirstyme, kurs įvyko 1934-IX-23. Ne visi tesumokėjo tuos 10 lt., tad ne visi ir tedalyvavo dovanų suskirstyme.

Draugija Užsienio Lietuviams Remti turi 17 savo skyrių Lietuvoje ir užsieniui. Savo reikalams ir tikslams išpopuliarinti draugija išleido 85.000 atsiuokimų, neskaitant kelių šimtų tūkstančių atsiuokimų ir plakatų loterijos reikalais ir 3.000 egz. Petro Rusecko knygutės "Užsienio Lietuviai". Draugijos pasisekimą jos vedėjai aiškina tuo, kad ji yra nepartinė, objektingai sprendžia užsienio lietuvių reikalus, remia kiekvieną užsienio lietuvių tautišką kultūrinį darbą neatsižvelgiant į tai, kokios pakraipos, kokio politiško ar visuomeniško nusistatymo žmonės jį dirba. Draugija tikisi, kad visi, kam rūpi mūsų tautos ateitis ir pasaulių lietuvių vieningumas, padės jai ir toliau darbuotis.

Esu jau informavęs atskirais pranešimais apie draugijos teikiama užsienio lietuviams pašalpą pinigais ir knygomis. Ji lig šiol yra išsiuntusi įvairioms užsienio lietuvių organizacijoms apie 14.000 knygų ir apie 10.000 egz. laikraščių. Knygų gavo išieviai šiuose kraštuose:

Argentinoje (Rosario, Cordoba, Berisso, Buenos Aires, Turkumano miestuose). Taipgi Brazilijoje, Urugvajuje, Šiaurės Amerikoje, Australijoje, Indokinijoje, Afrikoje, Ispanijoje, Prancūzijoje (Paryžiaus, Villepurt, Husigny, Dunlop ir kt. miestuose). Luksemburge, Čechoslovakijoje, Anglijoje, Vokietijoje, Latvijoje ir kt.

Daugumą knygų ir gaidų draugija turėjo pirkti ir laikraščius prenumeruoti. Nemaža knygų ir žurnalų suaukojo visuomenė. Stambią knygų dovaną, 3380 ekz. sumai 10.000 lt., davė Kau-

no knygų leidėjas Jonas Rinkevičius.

Šių metų susirinkimas, priėmęs praėjusių metų apyskaitas, priėmė ir šamata 1935-iems metams. Iš 1934 m. apyskaitos sužinojome, kad draugijos kasoje, einamosiose sąskaitose, inventori ir II loterijos sąskaitoje sausio m. 1 d. buvo 106.590 lt. Praėjusių metų apyskaita parodo, kad draugija turėjo pajamų 134.378 lt., išlaidų — 81.179 lt., iš tos sumos buvo išduota pašalpų užsienio lietuviams 53.874 lt. sumoje. Svarbiausią pajamų poziciją sudaro loterijos pelnas, siekęs 114.878 lt. Šiems metams draugijos izde atliko iš praėjusių metų apyvartos 53.198 lt. Bendrai imant, draugijos reikalų administravime žiūrėta kuo didžiausio taupumo. Visos administravimo išlaidos siekė 27.120 lt., kurios padengė tokias pozicijas, kaip tarnautojų algos, kanceliarijos reikmenys, butas, paštas, telefonas, blankų spausdinimas, elektra, kelionės, laikraščiai ir knygos, knygų įrišimas ir išsiuntimas ir t.t.

Gana plačiai buvo diskutuojami susirinkime tokie klausimai, kaip steigimas draugijos skyrių Lietuvos pasieniuose, lietuvių namų fondas užsienyje, kolonijos klausimas, vaikų namai Alytuje, mokytojams poilsio namai Palangoje (kur galėtų pasilsėti ir užsienio mokytojai, atvykę svečiuotis į Lietuvą) viso pasaulio lietuvių kongresas ir sąjunga, rėmimas užs. lietuvių knygomis ir laikraščiai, rėmimas lietuvių mokyklų užsieniui, pašalpos ir stipendijos užsienio lietuvių jaunimui.

Į naują valdybą išrinkti šitie asmenys: adv. R. Skipitis, I vice-pirmininkas — prof. M. Biržiška, II vice-pirmininkas — Kauno miesto Burmistras p. Merkys, sekretorius — "Trimito" redaktorius p. J. Kalnėnas, išdinininkas — p. Vanagas-Simanaitis, nariai — prof. K. Sleževičius ir p. V. Daudzvardis. Revizijos komisija — pp. Damijonaitis, Gaurilius ir Žygelis. Garbės teismas — pp. Kasakaitis, Jakubėnas ir Smulkštys.

Karolis Vairas

LAISVOJI SAKYKLA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTOS APVILIMAS SOCIAL-FALSUOTOJU SKRIDIMU

ALTASS "diktatorius" ir jo sekėjai viešai reklamuoja buk jie laimėjo teisimą mano byloje prieš juos ir džiaugiasi tuomi, kad jiems nereiks prirodyti kaip jie suvartojo tuos \$32.000,00, kuriuos sukolektavo iš mūsų patrijotinės lietuvių publikos. Tačiau teisėjas, prieš kurį ALTA SS byla buvo teisiama, pareiškė nuomonę šią bylą perkelti į aukštesnį teismą. Byla tenais priklaustų, jei aš norėčiau išskolektuoti už nuostolius, kuriuos priešio man panešti. Jūs visi atsimenat kaip Grigaitis norėjo mums įtikinti, buk aš noris išskolektuoti \$25.000,00 iš kiekvieno ALTASS nario. Tai gryni melai: Jis jaučiaisi save labai turtingoje (ALTASSO) sąjungoje! Aš nenoriu nė vieno skatiko nė iš jų nė iš kokio kito asmens, kas man legaliai nepriklauso. Aš vien tik norėjau priversti ALTASS sugražinti skridimą į mano rankas, nes mano iniciatyva jis buvo pagamintas ir rengiamas iš pat pradžios. Aš manau, kad nė vienas neužgins mano teisės to reikalauti, sykiu su teisingu išskaitlavimu visų ALTASS išlaidų. Tegul likusieji ALTASS ponai nesidžiaugia per anksti, nes mano byla prieš juos tebėra labai gyva ir bus laikoma taip per penkis metus. Jinai bus keliami tada, kada jinai galės jiems padaryti daugiausiai žalos ir kada jie bus mažiausiai jai prisirengę. Dageilis surpyrų laukia jų.

Gal aš ir pralošiau bylą pirmame teisme, kad priversti ALTA SS duoti teisingą atskaitą iš tų \$32.000,00, kurie randasi jų rankose. Jeigu taip, tai Grigaitis ir jo šulai laimėjo ne vien prieš mane, bet ir prieš visą lietuvių visuomenę, kurios aukas jie bereikalingai išleido ir sumokėjo sau didesles algas. Jie laimėjo teisme prieš tą pačią visuomenę, iš kurios aš drįsta reikalauti daugiau aukų skridimo bižniui.

Aš sudėjau daug savo sunkiai uždirbtų dolerių į šią bylą, kad atgavus projektą, iš kurio buvau išstumtas per dabartinio "oro karžygio" melus ir ALTASS nesumanumus.

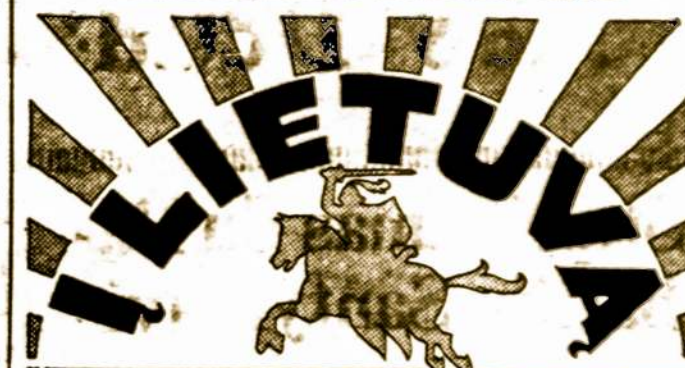
Turėtų būti aišku, kad jei bučiau savo noru pasitraukęs, ne-

kelčiau šią bylą ir neaikvočiau savo sunkiai uždirbtus dolerius. Mano nuostolis yra visuomenės nuostolis. Vieton vyro, katras visados turi drąsos ir teisingumo sakyti teisybę, Grigaitis nori, kad jų, skaitytojai gerbtumet ir aukautumet pinigų neįtikimam jaunuliui, kuris nekartą yra jums sumelavęs ir apvylęs. Yra priežodis: "vieną syk melagis, visados melagis". Vaitkus yra nevien melagis, bet ir turis deglosios akis, kuris nuo pat pirmos dienos nuo įsigrumimo į Lietuvą II užitraukė šarmatą ant savęs. Jūs dar gerai atsimenat jo "iškilmingą" skridimą į New Yorką, gegužės 13 d. d. 1934 m. su samdytais lakunais! Tai nelaiminga 13 diena! Taigi apat melų ar ką kitą galima tikėtis iš tokio asmens?

Kas kitas laimėjo lietuvių visuomenės lėšomis iš ALTASS bylos teisme? Žinoma — ALTASS legalis žinovas. Kažin kiek "komišeno" jis gavo nuo savo darbdavio už pasamdymą jo ALTASS apgynimui? Jis pats arba nesugebėjo ar nenorėjo, nes ne kaip atrodytų vienam ALTASS komisijos nariui pristatyti atskaitą už legalų patarnavimą! ALTASS buk esanti organizacija, sutverta ne del pelno! Kažin po kokiu vardu ši sąskaita bus slepiama jų sekamaj atskaitoj?

Grigaitis rašo ilgą straipsnį apie pavydą lakunų tarpe. Tegul jis pažvelgia į veidrodį, tenai pamatys ne tik didį pavydą, bet ir nesumanumą. Tas jo pavydas ir nesumanumas apaklino jį tada, kada aš pareiškiau norą vėžtis su savi P. Konstantą Savicką į rytų kolonijas kaipo ALTASS ir katalikų frakcijos atstovą (gegužės 12 d. 1934 m.). Tą išgirdus, Grigaičio net akys iš kaktos išsprogo, gi liežuvis ledva apsvirtė iš greito aiškino, kad P. Savickas "esąs ne "kosher". Tada ir tuo žygiu 1934 metų skridimas žlugo. Aš gerai žinojau, kad be visuotinos katalikų paramos, skridimas nebus galima įvykdyti. Jis neįvyko pernai. Siemet nė tiek nepavyks. Pavydas, kad katalikai kartais negautų šiek tiek kredito už rėmimą to skridimo, sugadino visą darbą. Todel p. dikta-

EKSKURSIJOS

SVEDU AMERIKOS LINIJA

TIESIOG Į KLAIPĖDĄ

Motorlaiviu "Gripsholm"
Išplaukia iš New Yorko
GEGUŽES 25 Dieną, 1935 M.
Antra ekskursija išplauks
Liepos 3 d., 1935
Tuo pačiu motorlaiviu
NEW YORK — KLAIPEDA
(Per Gothenburgą-Stocholm)
Rengiamos:

Liet. Laivakorčių Agentų S-gos Am.
Kiti išplaukimai iš New Yorko
Drottningholm .. Balandžio 20,
Kungsholm ..... Gegužės 2,
Kungsholm ..... Birželio 4,
Drottningholm ... Birželio 12,
Informacijų ir laivakorčių kreipkitės
bet kurį Sąjungos narį, autorizuotą
vietinį laivakorčių agentą, arba į bet
kuria mūsų raštine. Tarp švedijos
ir Klaipėdos plaukioja naujas moder-
niškas laivas "MARIEHOLM".
SWEDISH AMERICAN LINE
21 State St., New York, N. Y.
10 State St., Boston, Mass.

Parinkti Veikalai
Lietuviškam Teatrui

- 1) — ATGAILA —
Trijų aktų tragedija. Parašė Jonas Steponaitis. Lošime dalyvauja 6 vyrai ir 3 moterys. Pust. 36. Kaina 25c.
- 2) — Atsiliepė širdelė —
Vieno veiksmo dramatiškas vaizdelis. Lošia 4 vyrai ir 2 moterys, ir
- Grybų Mišinys —
Vaikų teatrui. Lošia maži berniukai ir mergaitės. Abu veikalukai vienoj knygelėj. Pust. 32. Kaina 25c.
- 3) — Bijunėlis — Komedija —
ir drama 4-se veiksmuose 6-se atidengimuose su dainomis. Parašė žymus dramaturgas V. Nagarnskis. Lošime dalyvauja 15 ypatų. Kaina 50 centų.
- 4) — DEDĖ APSIRIKO —
Vieno veiksmo komedija. Parašė Juozas Naruševičius. Lošime dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Pust. 27. Kaina 20c.
- 5) — DOROS SARGAS —
3-jų aktų drama, veikalas iš baudžiavos laikų. Lošime dalyvauja 6 vyrai ir 4 moterys. Pust. 90. Kaina 50c.
- 6) — Jonas Burbulas —
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 3 moterys ir v y r a s. Pust. 31. Kaina 25c.
- 7) — Pirmą ir Paskutinį Kartą —
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 2 vyrai ir viena moteris. Pust. 26. Kaina 20c.
- 8) — Po Apgarsinimui —
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Pust. 28. Kaina 30c.
- 9) — Sušaldyta Dėdienė —
Vieno akto farsas — komedija. Ši komedija galima juokų ir gyvumo. Lošime dalyvauja 6 ypatos. Kaina 30c.
- 10) — VAIKU TEATRUI —
Keturių Metų Dalys, Raudona Kepuraitė ir Pasakų Karalaitė. Abu veikalukai vienoj knygelėj. 15 pust. Kaina 15c.
- 11) — Kalėdų Eglaitė —
Fantastinis vieno veiksmo vaizdelis. Lošime dalyvauja 6 ypatos — berniukai ir mergaitės. 19 pust. Kaina 10c.
- 12) — Vaikai ir Burtininkė —
Dvieju veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 8 ypatos — vaikai ir mergaitės. 18 pust. Kaina 10c.
- 13) — Kalėdų Išvakarėse —
Vieno veiksmo scenos vaizdelis. Lošime dalyvauja 6 ypatos — 2 vyrai ir 4 moterys. Pust. 22 Kaina 10c.
- 14) — Iš Didelio Rašto Išėjo iš Krašto —
Vieno veiksmo vodevilius. Lošime dalyvauja 5 ypatos — 3 vyrai ir 2 moterys. Pust. 16. Kaina 15c.

Iš šia sužymėtų veikalų-veikalukų, yra jie visi parinktinai pritaikyti Lietuvos teatro scenai. Jų pažymėtos kainos sudaro \$3.35, bet imant visus ant sykiu, pasiūsim už \$2. Adresuokite šitaip:

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

toriau, nėra reikalo mesti bėdą kur kitur.

Kitą savaitę parašysiu apie atsitikimus jų name keptam "oro karžygiui" kolonijose perieitą vasarą. Jie yra gana juokinti.

Su pagalba
J. R. James-Janušauskas

Kas Dedasi Lietuvoje

Stiprinamas Su Pabaltiju Santykiavimas

Daugiau kaip prieš 10 metų Kaune, Rygoje ir Taline įsisteigę tam tikros organizacijos, kurių tikslas buvo suartinti ir galimai daugiau supažindinti šių trijų kraštų visuomenes. Šios organizacijos vadinosi: lietuvių — latvių, lietuvių — estų, estų — latvių draugijomis. Kiek anksčiau šių draugijų veikimas buvo kiek apsirėjęs, nes tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos viešpatavo nelabai nuoširdi nuotaka.

Dabar susidariusi visai kitokioms sąlygoms ir susitarinimo draugijų darbas labai pagyvėjo. Kaune, Rygoje ir Taline svarstomas klausimas dėl lietuvių — latvių — estų vienybės draugijų persiorganizavimo į bendrą Pabaltijos susitarinimo draugiją. Šiam perorganizavimo darbui vadovauja Kauno burmistras A. Merkys.

Pabaltijo tautų susitarinimo darbai plėsti jaunimo tarpe steigiamos jaunimo draugijos, kurių tikslai labai panašūs aukščiau suminėtu draugijų tikslams. Ateityje namoma ir Pabaltijo susitarinimo draugiją įtraukti ir suomių.

Staigus Ir Ankstyvas Pavasaris Lietuvoje

Seni žmonės neatsimena tokio staigaus ir ankstyvo pavasario Lietuvoje. Žiema prasidėjo tik po Naujų Metų, o vasario pabaigoje oras smarkiai atšilo. Dieną temperatūra siekia 5-8°C. Šilumos. Del to šiemet sniegas pats sutirpo, be jokio pavasario lietaus. Anksti išėjo ir upės. Jau vasario pabaigoje kai kurių mažesnių upių vanduo buvo švarus. Nemunas ir Neris pasijudino vasario 24 d. Potvynio beveik jokio nebuvo. Nemune vanduo buvo pakilęs arti 5 metrų, bet tuojau vėl nukrito. Šiek tiek buvo apsemtas Zapiškis ir vienas kitas panemunio kaimas. Šiaip didesnių pavasariu nuostolių šiemet nėra.

Sąryšy su staigiu oro atšilimu vasario pabaigoje į Lietuvą pradėjo grįžti vasariniai paukščiai iš šiltųjų kraštų. Jau girdėti čiurenant vyturius, špokus, pempes, plaukiant gulbes ir kitus paukščius.

Estijos Nepriklausomybės Sukaktuvių Paminėjimas Lietuvoje

Kai 1934 . rugsėjo 12 d. ženevoje buvo pasirašyta Pabaltijo valstybių santarvė, Lietuva, Latvija ir Estija išplėdė savo politinius santykius. Tų kraštų spauda, po trečiosios Pabaltijo spaudos konferencijos pradėjo palankiai ir daug vieni apie kitus rašyti. Santykių gilinimui ir plėtimui daug dirbta tų kraštų visuomenės. Pagaliau, vieni su kitais artimam supažindinimui padėjo ir vyriausybės įvesdamas vieni pas kitus nepriklausomybės sukaktuvių minėjimus. Į tas iškilmes į santarvininkų sostines vyksta kitų valstybių vyriausybų nariai. Kai vasario 16 d. buvo minimas Lietuvos nepriklausomybės 17 metų sukaktuvės ministeriai Ruseika ir Stanišauskas dalyvavo tos sukaktuvės minėjime Rygoje ir Taline.

Vasario 24 d. suėjo 17 metų, kai santarvininkė Estija pasiskelbė Nepriklausoma valstybe. Šios sukaktuvės plačiai buvo minimos Lietuvoje. Didesnieji miestai pirmą kartą pasipuosė estų tautinėmis vėliavomis. Į Kauną iš Talino atvyko Estų žemės ūkio ministeris Talts ir lietuvių — estų draugijos pirmininkas Talino burmistras Uessonas.

Kaune estų nepriklausomybės paminėjimo iškilmės prasidėjo Vytauto Didžiojo universitete, dalyvaujant žymiems Lietuvos visuomenės veikėjams, universiteto profesoriams, vyriausybės nariams ir keliems šimtams studentijos. Čia pasakytose kalbose buvo iškelti Lietuvos Estijos kultūriniai santykiai ir susirinkusieji supažindinti su estų mokslu bei kultūra.

Pavakare iškilmės buvo tęsia-

mos Vytauto Didžiojo muziejaus sodelyje. Ant Nežinomojo kareivio kapo estų atstovai padėjo vainiką. Iškilmėse dalyvavo keli tukstančiai žmonių ir visuomenės organizacijos.

Pats minėjimo centras buvo vakaro Lietuvos karininkų ramovėje. Čia dalyvavo visi Lietuvos ministrai, svečiai ir Estijos, kariuomenės vadovybė ir daug visuomenės veikėjų. Reikšmingas kalbas pasakė Lietuvos užsienių reikalų ministeris Lorzaitis, ministeris Talts, estų pasiuntinys Leppik Kaune ir kiti. Ministeriai visur pažymėjo, kad vienos Pabaltijo valstybių ateitis yra glaudžiai susijusi su kitos likimu.

Baigėsi Pašto Ženklių Klastojimo Byla

Vasario 26 d. Kauno apygardos teisme pasibaigė didžioji milijoninė pašto ženklų byla. Kaip jau buvo pranešta, šioje byloje kaltinamaisiais buvo patraukti: buvęs Lietuvos paštų valdybos direktorius A. Sruoga, buv. Klaipėdos pašto viršininkas Augustas, buvęs Kauno ir Klaipėdos krašto pašto valdininkai — Vasiliauskas, Jurksaitis ir Šimanskis. Keturi pirmieji teisme nepripažino kaltais ir prašė išteisti. Tik Šimanskis save kaltu pripažino ir prašė jo nepasigailėti. Visi teisiamieji, kad jie yra buvusio jų viršininko Sruogos aukos, patys iš tos pašto ženklų aferos nepasipelnė. Taip pat prašė visus šiaja aferą parodytus lietuvius nuostolius, — 2.860.500 litų, — atiteisti tik iš Sruogos.

Teismo sprendimo išgirsti į apygardos teismo rumus prisikimšo žmonių, kaip silkių į baką. Teismas paskelbė sprendimą, kuriuo A. Sruoga nubaudžiamas 15 metų sunkiųjų darbų kalėjimo, Augustas — 5 m. s. d. kal., Vasiliauskas — 3 m. s. d. kal., Jurksaitis — 2 m. s. d. kal. ir Šimanskis — sąlyginiai pusę metų kalėjimo (nuo bausmės atleistas, jeigu per tris metus nenusikals). Valstybei padaryti nuostoliai 2.860.500 litų atiteisti iš visų keturių nuteistųjų lygiateisiai. Iš Šimanskio jų nepriteista.

Lietuvos gyventojai jau dvejus metus laukė kuo pasibaigs ši, viena stambiausių kriminalinių bylų. Išgirdę tokį griežtą teismo sprendimą, visi sako, kad jie nubausti tinkamai. A. Sruoga yra savotiškas Lietuvoje "čempionas": jis padarė didžiausią išeikvojimą ir gavo už valstybės lėšų išeikvojimą didžiausią bausmę.

Lietuvoje Atgaivina mi Tautiški Moterų Rubai

Prieš kelis amžius Lietuvos moterys turėjo gražius tautiškus rubus, kuriais didžiosios prieš kitų tautų moteris ir kurie buvo garsūs anuometiniame pasaulyje. Sakoma, kad tada vienodais rubais nešiojo ir didieji ir sodietės moterys. Bet vėliau, kai svetimųjų banga ėmė veržtis į Lietuvą ir naikinti tautinius lietuvių papročius bei jų išreiškimą, ėmė nykti ir tautiški lietuvių rubai. Moterys ėmė pamėgdžioti kitatautes ir savus gražius rubus niekinti. Miestuose ir dvaruose buvo jau visiškai išnykę. Tik kaimuose, kur per visus amžius po šiaudine pastogę ruseno lietuviška dvasia, šie rubai išliko.

Dabar tautiški lietuvių ru-

bai ima vėl atgyti miestuose ir smarkiau plečiasi kaimuose. Per didesnes iškilmes, suėjimas jau galima matyti šimtus moterų gražuose, kukluose tautiškuorubuose. Juos ypač sumaniai gaivina Lietuvos šaulės, kurioms tautiški rubai yra antrąją jų uniformą. Netrukus apie tautiški rubų nešiojimą ir gaminiams Lietuvoje bus išleista tam tikra knyga. Tsb.

XX Amžiuje Papilvės Baudžiava

Senąją baudžiavą Lietuvoje panaikino rusų caras Aleksandras II 1861 m., tai gi prieš 73 metus. Bet 1915 m. baudžiavą gražino vokiečiai-okupantai. Tik tai XX amžiaus baudžiava buvo daug sunkesnė; per ją pasireiškė visos senųjų kryžuočių palikuonių žiaurumas bei kietasirdiškumas.

1915 m. pabaigoje vokiečiai jau buvo užėmę bemaž visą Lietuvos teritoriją. Užimtas žemes vokiečiai oficialiai pavadino Ober-Ostu, bet šiaip vokiečiai Suvalkiją vadindavo "Neue stpreussen" — naujieji rytų prūsai. Pirmiausia okupacinė valdžia ėmėsi suaugusių jaunus vyrus sugaudyti ir išgabenti Vokietijon. Mariampolėje, Kazlų Rudoje, Pilviškiuose, Vilkaviškyje, tam tikromis dienomis vokiečių žandarai darydavo "ablavas" ir, sugaudę jaunų vyrų būrius, juos siųsdavo darbus ir Germaniją. Betgi krašte buvo daug senių, moterų ir jaunuolių. Jiems išnaudoti vokiečiai sugalvojo įsteigti tam tikras stovyklas, lyg ir dvarus, iš kurių tie žmonės jau turėjo eiti į tam tikrus darbus.

Viena iš didesnių tokių stovyklų buvo įsteigta Dabartinėje Juros geležinkelio stotyje, o anuomet tą vietą vadino Papilvė (žodis paimtas nuo upės Pylvės). Kol stovyklon prigaudė reikiama skaičių žmonių, vokiečių žandarai Kazlų-Rudos, Ažuolų-Rudos ir kitų artimų apylinkių gyventojus privertė eiti baudžiava. 1916 m. pavasarį, kada kiekvienas ukininkas skubėjo ka nors pasisėsti, pasisodinti, kad nemirus badu, tai vokiečiai žandarai nelaimingus ukininkus išvarė į mišką rinkti saki. Jie su rusų belaisviais iškilodavo pušyse ir eglėse tam tikras skyles, į kurias subėgdavo sakai, o tuos sakus perdirbdavo į jiems reikalingas kitas medžiagas.

Šios apylinkės seni ukininkai, moters, jaunuoliai ir net vaikai turėjo eiti į miškus ir kiekvienas su viedru rankoje turėjo numinėti nuo medžių sakus. Kas neateidavo, tą smarkiai bausdavo. Jeigu ukininkas praskikaldavo, tai jam uždėdavo piniginę pabaudą, o jei koks mažametis ar jaunuolis, tai žandarai turėjo kelis plakikus, kurie nusižengusiam kirsdavo tam tikrą skaičių rykščių, arba lazdu Dažniausiai tokiais plakikais budavo rusų belaisviai, kurie turėjo vykdyti žandarų įsakymus. Ne tik sakus šie baudžiavininkai rinko. Jie turėjo rinkti pamiškėmis dilgėles, samanias, uogas ir visą tai paimdavo atvykę vokiečių žandarų užvarytos pastotės.

Pagaliau okupantai pastebėjo, kad vietos gyventojai sunkiai vykdė baudžiavą, tad sumanė Papilvėje įsteigti stovyklą. Kelis mėnesius rusų belaisviai kalė kuolus, spygliuotomis vielomis tvėrė tvoras, kol neišdygo didelė stovykla — kalėjimas. Kad nepabėgtų suimtieji šio krašto jaunuoliai, okupantai spygliuotas tvoras padarė 3-4 metrų aukštumo ir viršuje rīsdavo skambalėlius, kad pajudinti tvorą greičiau pastebėtų sargybiniai. Taip Papilvės sto-

vyklon pamažu okupantai surinko apie 200 jaunuolių. Kasdien jie turėjo vykkti į miškus. Buvo praves tas geležinkelukas, į pačią geriausią Suvalkijos mišką. Tose vietose anksčiau rusai kirsdavo mišką laivų statybai. Vokiečiai gi mūsų vyrų pagelba apdirbdavo šį mišką ir siųsdavo Olandijon, nes tenai už Lietuvos mišką jie gaudavo maisto produktų. Žmonės tiek važiuoti, tiek pėsti visuomet aplenkdamo Papilvės stovyklą, bijodami patys tenai patekti. Ne tik šios apylinkės, bet ir visos Suvalkijos pabaisa buvo Papilvės. Kas iš suimtuųjų gaudavo dar maisto iš namų tas galėdavo pakelti tą sunkų režimą, bet kiti mirė badu, nes okupantai juos sėrė gručkais, polais ir supuvusiomis bulvėmis. Kai dalis jaunuolių mirdavo badu, okupantai tą skaičių papildydavo naujai sugaudytais. Už mėginimus pabėgti daugelį rusų drašų vyrų ir suaudė. Taip ši Papilvės pabaisa veikė iki 1918 m. pabaigos. Dar 1919-1920 metais, važiuojant geležinkeliu tarp Vilkaviškio ir Kauno, Papilvės (dabar Juros) stotyje matėsi tos baises baudžiavos likučiai, kurie vėliau buvo visai sunaikinti.

Kryžuočių Palikimai Lietuvoje

Maždaug prieš 500 metų kryžuočių ordinas dar teriojo Lietuvos žemes. Ligi šių dienų Lietuvos dar yra užsilikęs jo žiaurių darbų pėdsakai. Tai sugriuvusių tvirtovių pamatai, šventosios salos ir net kryžuočių apgyvendinti žmonės. Verždamiesi į Lietuvos gilumą, kryžuočiai, pirmiausiai, užimdavo kalnus, pilis, aukštumas ir salas, iš kurių jiems būtų patogiau daryti tolimesnius puolimus.

Užimtas salas kryžuočiai pavadindavo šventųjų vardu. Mat, jiems po katalikybės priedanga buvo lengviau kariauti su Lietuva ir plėsti jos ramių gyventojus. Dabar Nemuno ir Nerios upyne dar yra salos, pavadintos šventųjų vardu. Viena jų yra ties Jurbarku, antra Nemuno ir Nevežio santakoje, trečia — ties Kaunu ir Pažaisliu, o kitos netoli Tilžės. Kiekvienoje šių salų kryžuočiai buvo pastatę tvirtoves, o jų įgulą sudarė Vokietijos gilumos gyventojai. Ilgiau palikę šiose tvirtovėse, vokiečiai stengdavosi greta jų esamas žemes kolonizuoti, ten apgyvendinant įvairius svetimtaučius, daugiausia kryžuočių ordino narius. Nors ilgainiui daugelis kolonistų susimaišė su lietuviiais, bet vis delto kai kur ir liko kryžuočių palikuonių, kurie dar ligšiol gyvena buvusiu vokiečių tvirtovių apylinkėse.

Neseniai Vytauto Didžiojo universiteto profesoriai ryžosi iširti buvusias vokiečių tvirtoves. Jei, sudarę mokslinę ekspediciją, pirmiausia nuvyko Nemuno ir Nevežio santraukon, kur prieš 600 metų, vadinamojo Dievo saloje, buvo kryžuočių tvirtovė. Nusikėlus Nemunu žemyn į vakarus, vietiniai gyventojai ekspedicijai užrodė kažin kokių murų griuvėsius. Ligi jų ekspediciją palydėjo pil. Buršteinas, kuris pasakojo, kad prieš Didįjį karą tuose griuvėsiuose žmonės rasdavę net auksinių pinigų. Ši vieta jau daugel metų vadinama Senkauvietė. Ji yra prie pat Nemunu. Pavasariais pakilęs Nemuno vanduo ją užplia.

Ekspedicija pasamdė vietinius darbininkus, kurie pradėjo žemę kast. Visi su nekantrumu laukė kas čia bus. Netrukus vienas darbininkas išėmė milžiniško didumo plytą. Ji buvo kreiva, o paviršiuje buvo matyti žmogus pirštų žymės, įspautos ir molį, lyginant plytas. Netoliese nuo tos vietos dar buvo rasta smulkių žalvarinių daiktų ir kokių likučių. Ekspedicijos vadovas prof. Volteris, patyrinęs šią vietą, pasakė: "Mes stovime Dievo salos tvirtoje, kurią čia prieš 600 metų pastatė kryžuočiai. Per tokį ilgą laiką ta sala atsidurė Nemuno pakraštyje arba vanduo ją visai sunaikino. Plytos, kurios mes čia radome, yra labai panašios į Kauno pilies plytas.

Vietos gyventojai apie Dievo salą pasakoja daug padavimų. Esą senovėje čia stovėjusi graži pilis, o dabar naktimis vaidinasi. Todėl apylinkės gyventojai šios vietos iš tolo lenkiasi. Dalis šių gyventojų protėviai į čia buvo atkelti kryžuočių. Jų senoliai gerai kalbėjo ir meldavo vokiškai, tačiau dabartiniai gyventojai moka tik lietuviškai.

Taupymai Laike Kovo Mėnesio

DANTŲ TAISYME

PADIREBTI DANTYS IŠTRAUKIMAI TILTELIAI IVAIRŪS TAISYMAI

Visas Darbas Gvarantuotas

VELYKOS ateina — prašalinkite savo negeras dantis ir ju vieton idkkite naujus dantis, kas bus jūsų sveikatos naudai. Pasiruoškite šypotis! Pamatykite mes šiandien — peržiūrėjimas už dyką

TEL. DIAL 2-6810 VALANDOS: nuo 9 ryto iki 6 vak.

Dr. Shawmut Dentist Inc.

536-A MAIN GATVĖS VIRŠ T and T RESTORANO

High-Test Range & FUEL OIL

Millbury St. Coal & Ice COMPANY

Tel. Dial 2-7387 — Dial 3-3631

Visokios Rušies Angliai NAUJOS ANGLIJOS KOKSAI IR MĖLYNIEJI ANGLIAI, MUSŲ SPECIALISKUMAS

Aukštos Rušies Aliejus Pečiams ir Kurui

JONAS KIELA

441 Millbury St., Worcester, Mass.

Ben. Mendelsohn ADVOKATAS

390 Main St. Room 931-932 Worcester, Mass. Tel. 5-3865 Res. 2-4233

Ofiso Tel. 5-2576 Room 527

Charles W. Tamulonis

Namų Tel. 2-0911 Naujas Lietuvos Advokatas Prityręs Teisų Žinovas Teiraukites 390 Main g-vės—Worcester, Mass.

F. A. Vaišnora, M. D. (VEIKSNER) LIETUVIŲ GYDYTOJAS

OFISO VALANDOS: Nuo 10—12 ryte; nuo 2—4 dienos ir nuo 6—8 vakare (Sekmadieniais sulig susitarimo) Tel. 5-7810 96 Vernon G-vės, Worcestery

R. V. Westlin, M. D. Gydytojas

Baigęs Mokslą Suomijoj OFISO VALANDOS: Nuo 10-11 ryte; nuo 2-3 dienos ir nuo 7-8 vakare Trečiadieniais — nuo 10-11 45 Prospect Street Fitchburg, Mass.

MESSIER'S DINER

Pabandykit Pas Mus Sykį Pavalgyt ir Pasisvečiuot Naujai Įrengtuose Budelėse.

49 Millbury Gatvės

— Sveikas gyvas brolaui — Kur eisim? — Na eisim pas Česną — girdejau turi importoto gėrymo.

VILIAMAS ir ADOLFAS ČESNAI

90 Millbury Gatvės Worcester, Mass.

Čia gausit išsigert importuotų gėrymų

"Russian Clercoal" ANGLYS

Aukštos Šilumos ir Mažiau Bačkutės Pelenų Iš Vieno Tono Pabandykite

Doherty Coal Co.

34 Franklin St.—Worcester, Mass. Sankrova: 241 Southbridge St.

MOTIEJUS A. CIVINSKAS

Vienintelis Lietuvių Graborius Worcestery

Patarnauju laidotuviem ir išrandvoju automobilius įvairiems reikalams už prieinamiausią kainą. O 25 mylių atstume nuo Worcesterio, susisiekiu reikaluose, patarnauju už dyką. Kreipkitės— Tel. 5-5894 340 HARDING STREET

AMERIKOS LIETUVIO SPAUSTUVĖJE ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS

SPARNUOTI LIETUVIAI

DARIUS IR GIRČNAS

Parašė P. JURGĖLA

TURINYS: Dariaus ir Girėno gyvenimo ir veikimo apžvalga. Skridimas per Atlantą. Soldino miško paslaptis. Žygio atgarsiai pasaulyje. Dariaus ir Girėno nuopelnai aviacijai ir mūsų tautai. Poezija apie LITUANIKĄ. Skridimo rėmėjai ir rėm. komitetai.

384 pusl. su 86 paveikslais; tvirtin viršeliai. KAINA \$1.50, siunčiant paštu 1.65.

Reikalaukite:

Amerikos Lietuvis

14 VERNON STREET Worcester, Mass.

VILNIAUS KRAŠTO LIKIMAS

VILNIAUS KRAŠTO LENKINIMAS SENIAU IR DABAR VEDAMAS PER BAŽNYČIĄ IR MOKYKLĄ

Neužilgio sukaks lygiai 15 metų kaip rytinė Lietuvos dalis lenkų vergijoj vargsta. Kaip ilgai pavergti lietuviai Vilniaus krašte neš ant savo pečių lenkiškos vergijos kryžių, nei mes nei jie patys negalime žinot. Tačiau vienas dalykas žinomas ir jiems aiškūs; butent, kad lietuvių tautiškai gyvybei Vilniaus krašte grėšia išnykimo pavojus.

Aišku, kad lenkai pasiryžę nutautinti lietuvius, arba, kitokiu būdu išnaikinti juos rytinėj Lietuvoj. Dabar lenkinimas lietuvių vedamas plačiu mastu, per bažnyčias ir mokyklas.

Bet lenkai dar nepasitenkina vien tikta bažnyčios ir mokyklos priemonėmis lenkinti lietuvius, greta šitų priemonių jie išnaudoja kitokias priemones, butent: 1), jie išnaikina lietuvių privatiškai užlaikomas lietuviškas mokyklas, verčia lietuvius tėvus leisti vaikus į lenkišką mokyklą, nesutinkančius su lenkų reikalavimu, baudžia pinigineis ir kalėjimo pabaudomis; 2), lenkai persekioja lietuvius veikėjus, neleidžia lietuviams organizuotis, leidimų neduoda lietuviškiems susirinkimams, sceniškiems vaidinimams, rengimui koncertų bei paskaitų laikymui, kas sudaro izoliuojančias lietuvių tautinį judėjimą sąlygas; 3), areštuodami ir įkalindami lietuvių veikėjus, besistengiančius palaikyti lietuvišką judėjimą rytinėj Lietuvoj, sudaro visiškos lietuvių izoliacijos sąlygas.

LENKAI VYSKUPAI IR KUNIGAI REMIA LENKIŠKĄ POLITIKĄ

Daog Vilniaus krašte lenkiška Rymo Katalikų dvasiškią remia lenkų imperialistų politiką rytinėj Lietuvoj taip kaip seniau rėmė. Skirtumas tiktai tame, kad seniau lietuviai galėjo protestuoti lenkus kunigus ir vyskopus, o dabar negali, nes už dvasiškijos pečių stovi lenkiški žandarai.

Anais laikais, kuomet Lietuva per Jėgėlą buvo sujungta su Lenkija asmeniškos unijos ryšiu, vėliau Lublino konvencijoj sudarytų valstybiškų unijų, po lenkiško lietuviams duoto krikšto, Lenkijos didikai ir dvasiškai buvo pasiryžę visiškai pavergti ir nutautinti lietuvius. Pažvelgus į lenkų kunigų apštalavimą Lietuvoj, matome jų pasišventimą daugiau Lenkijos negu Krikščionybės naudai.

Priėmus lietuviams krikščionišką tikybą nuo lenkų, Lietuvos krikščioniškai bažnyčiai valdyti buvo paskirtas vyskupu Andrius Vosilius — lietuvis (1388-1398 m.), laike vyskupo A. Vosiliaus vyskupavimo lenkai kunigai nesimokino lietuvių kalbos, krikščionybė — Kristaus mokslą plačiau Lietuvoj lenkų kalba. Antras vyskupas Jokubas Plichta (1398-1407 m.), buvo taipgi lietuvių kilmės, bet vergas palankus lenkam Lenkijos didikų.

Vyskupas Mykolas Barkovskis (1408-1414 m) ir vyskupas Petras Kystinas (1414 m.), užėmė Vilniaus vyskupiją, buvo lenkų politikos šulai, lietuvių nutautinimo rupinios. Lietuviai nekenė šių vyskupų ir slaptai garbino senus lietuviškus dievus, stabmeldystė gyvavo Vilniuj.

Bet įsigalėję lenkai kunigai, laike vyskupo Botaro (1492-1507 m.) viešpatavimo, lietuviai katalikai buvo ant tiek kiršinami, kad lenkai kunigai ir

tats vyskupas bijojo savo ganomų "avelių". Vyskupas Botaras prašė šv. Tėvą leisti jam ir jo kunigams nešiotis ginklus lankant Vilniaus krašto gyventojus.

Vyskupas Jonas (1519-1536 m.) žiauriai ir atkakliai kovojo su savo ganomomis lietuviškoms dušėlėmis be vedamas lenkinimo propagandą. Jis 1526 m. nusprendė, kad parapijų mokyklose evengelija ir šv. Povilo raštai būtų lenkiška kalba aiškina. Vyskupas Ignas Jokubas (Kunigaikštis Masalski) 16 d. liepos 1787 m., seimo metu įsakė visose bažnyčiose melstis lenkiškai. O Vyskupas Jonas Nepomuk (K. Kosakovsky, 1796-1808 m.) įsteigė Vilniuje lenkišką vyskupijos spaustuve, spausdino lenkiškas knygas, elementorius ir bruko lietuviams lenkiškus raštus; jo įsakymu lenkų kalba knygos buvo brukamos visose parapijinėse mokyklose. Jis leido lenkamis dvarininkams (kolonistams) parsigabenti į savo bažnyčias lenkus kunigus, dvarų valstiečiai (tarnautojai ir vergai) buvo mokinami per lenkų kunigus lenkiškai kalbėti, kurie aiškino lietuviams, kad Dievas nesupranta lietuviškos pagoniškos kalbos.

VILNIAUS UNIVERSITETAS TAPO LENKŲ CENTRAS

Lenkai dvasiškią vyskupų komandos klausydami, nepasitenkino lenkinimu lietuvių per parapijas ir parapijines mokyklas, bet jie užkariavo Vilniaus Universitetą, padarė jį lenkišku centru. Ligi 1812 m. Vilniaus Universitete lekcijos buvo skaitomos lotynų kalba, vėliau vyskupo sostan patėkęs Strzemien-Troikovskis, dėjo pastangas paversti Vilniaus Universitetą lenkinimo lietuvių įrankiu ir jis tai padarė, įvesdamas lenkišką kalbą.

Nenuostabu, kad Adomas Mickevičius, Senkevičius ir kiti Vilniaus Universiteto išauklėti ir apšvietti lietuviai tapo lenkais, kalbėjo ir rašė lenkiškai ir savo raštais nupynė Lenkijai liaurų vainikus. Tačiau lenkinimas lietuvių per bažnyčią nebuvo toks bausis ir taip pavojingas per virš tris šimtus metų lenkų kunigų apaštalavimas nepadarė Vilniaus kraštą visiškai lenkišku. Intelligentija sulenkėjo, bet kaimiečiai, daugumoje, paliko lietuviams.

Statistika iš 1860 m. rodo, kad Vilniaus krašte buvo 847,095 gyventojų; gi pagal tautybę jie dalinosi sekančiai: 46% lietuviai, 29.4% gudaai, 12.3% lenkai, 8% žydai, 2.3% rusai; totoriai 0.2%, ukrainai 0.06%, kitos tautos bendrai 1.74%; reiščionybė — Kristaus mokslą plačiau Lietuvoj lenkų kalba. Antras vyskupas Jokubas Plichta (1398-1407 m.), buvo taipgi lietuvių kilmės, bet vergas palankus lenkam Lenkijos didikų.

MURAVJOVO GADYNĖ BUVO ARŠIAUSIA VILNIEČIAMS

Kuomet 1864 m. lietuvių—lenkų sukilimas buvo numalšintas, Vilniaus kraštas gavo naują valdovą, General — Gubernatorių, garsų rusų koriką, Muravjovą. Šis Vilniaus krašto valdovas norėdamas pasitarnauti Rusijai ir pakenkti Lenkijos įsigalėjusiai Lietuvoje politiškai įtakai, pradėjo konkuruoti su lenkų vyskupais ir kunigais lietuvių nutautinimui Lietuvoje.

Tuo tikslu buvo uždraustas lietuviškas raštas, uždarytos lie-

tuviškos. (lenkų kunigų valdomos) mokykos, Muravjovas bandė surusinti lietuvius, versdamas juos mokyti rusiškai kalbėti, priimti rusų stačiatikių tikybą, tuo būdu jis tikėjosi atskirti lietuvius nuo lenkų, pakirsti Rymo Katalikų bažnyčios dvasiškią sparnus Lietuvoje, ir padaryti lietuvius ištikimais Rusijai.

Muravjovas klydo; jam buvo sunku su lenkais konkuruoti, nors lietuviai nemėgo lenkų kalbos ir kunigų, bet katalikiškos tikybės buvo paveikti, nenorėjo jos mainyti ant stačiatikių tikybės. Lietuviai manė, kad tikyba, kokią ji nebutų tai ne arklis, kas dieną ar kas metai ją mainyti negalima. Jie žinojo ko susilaikė, išmaimę pagonišką tikybą su krikščioniška.

Muravjovo visi planai buvo veltui. Lietuviai netekę spaudos ir savo mokyklos, nekėsdami Muravjovo kerštingo persekiojimo, dabar glaudėsi prie nekenciamų lenkų ir lenkiškų kunigų, pastarieji budami gudrus, naudojami lietuvių nelaimė, gerinosi ir broliai save lietuviams persitatydino. Muravjovo laikais ir per visus 40 metų. (lietuvių spaudos draudimo periodą) lenkai turėjo politišką sieną pietų Lietuvoje, per bažnyčią ir kitokiais būdais lenkai vedė plačiu mastu lenkinimo darbą Lietuvoje. Tačiau lenkinimo darbas lenkam rusų valdymo laikais nebuvo tiek pasekmingas kaip dabar lenkamis valdant Vilniaus kraštą, nes dabar lenkų valdžia ir lenkų bažnytinė dvasiškią bendrai dirba lenkinimo darbą.

VILNIAUS KRAŠTO LIETUVIŲ TAUTINIS LIKIMAS BLOGAS

Atgavus lietuvišką spaudą, nors Vilniaus krašto lietuviškos bažnyčios, parapijos buvo lenkų vyskupų globoje, bet atsiradus lietuvių kunigams, plintant lietuviškai spaudai, nyko lenkiškumas Vilniaus krašte, nyko lenkiškos giesmės ir lenkų kalba atliekamos pamaldos; lietuviai sukilo prieš lenkiškumą lietuviškose bažnyčiose ir kovą laimėjo. Lietuvystė vėl atgijo. Vilniaus krašte retai kurioj bažnyčioj buvo grynai lenkiška kalba sakomi pamokslai, arba, abiemis — lietuvių ir lenkų kalbomis, prieš pat pasaulinį karą daugiausia buvo girdimi pamokslai lietuvių kalba.

Dabar jau po arti 15 metų lenkų okupacijos, veik visose Vilniaus krašto lietuviškose bažnyčiose skamba tik lenkų kalba pamokslai ir giesmės, net lietuviai kunigai verčiami lenkiškai pamokslus sakyti, o jei neklausys vyskupo įsakymo, tai iškelsi ir gūdų kraštą, jų vieton atsiunčiami lenkai kunigai, arba, toki lietuviai kunigai, kurie pataikauja Lenkijos vyriausybei ir vyskupui. Nors mažai yra lietuvių kunigų lenkamis pataikaujančių, už šiltą sau vietelę lenkamis parsiduodančių, bet visgi yra tokių. Žinoma, juos smerkti per daug negalima, nes vis vien ar jie būtų priešingi ar ne, savo protestais neišgelbės lietuviams nuo lenkiško teroro, tačiau primindamas šį faktą, noriu nurodyti, kad yra tokių kunigų, kurie velija geriau but pašalintais iš Lietuvos negu buti lenkų vyskupo vergais. Toks tulų lietuvių kunigų patriotizmas daug reiškia mums, jei verti pagerbimo už jų nusistatymą.

REIKALINGĄ PARAMĄ PAVERGTIEMS LIETUVIAMS

Į visų mano patyrimų susirašinėjant su Vilniaus krašto lietuviams, esu įsitikinęs, kad jei vilniečiai turėtų bendrą savo komitetą Vilniuje, jeigu visi jie būtų vieningi, daugiau nuveiktų, labiau atsipirt prieš lenkus galėtų. O jei jų ekonominis gyvenimas būtų geresnis, jei jie turėtų lėšų savo įvairiems tautiškiems reikalams, nepaisant visų blogų sąlygų, jie drąsiai kovotų su lenkų kunigais ir kitais lenkintojais.

Bet neturi pinigų, butiniausiems savo tautos reikalams, steigimui lietuviškų bibliotekų kaimuose ir bažnytkiemiuose, išlaikymui privatiškų mokyklų, savo organizacijų, net tokiems reikalams kaip teisme apginti už lietuvių patekusiems nekaltiems lietuviams lėšų neturi. Gyvendami ekonomišką bankrutą stadijoj, jie nevalioja atsipirti prieš lenkus kolonistus remiamus Lenkijos valdžios moraliskai ir materialiskai.

Jei vilniečiai gautų materialiską paramą iš Nepriklausomos Lietuvos ar nuo Amerikoje gyvenančių lietuvių, tai jie drąsiau ir pasekmingiau kovotų ne-

gu dabar drįsta ir kovoti išgali už savo tautybę ir teises. Bet dėja, pagalbtis jie labai mažai gauna iš Amerikos ir nepriklausomos Lietuvos.

Vilniui Vaduoti S-ga, vilniečio, gerb. Prof. M. Biržiškos vedama, keik išgali, remia vilniečių kovą, teikia pašalpą jiems. Bet VVSOK prie geriausių norų neišgali tinkamai ir gausiai paremti, nes VVS išde mažai pinigų yra, gi tuo kartu, VVS veda plačiu mastu politišką ir kulturišką propagandą surištą su Vilniaus vadavimu reikalui, šiam tikslui nemažai pinigų reikia.

Bet Vilniaus vadavimas, šelpimas pavergtų lietuvių ne vien VVS privalomas, visi lietuviai, visa lietuviška visuomenė privalo rupintis Vilniaus vadavimo reikalais ir tuo labiau teikimu pašalpos pavergtiems lietuviams, kad tokiu būdu išlaikius lietuviystę Vilniaus krašte, kad atvadavus kada nors Vilniaus kraštą, galėtume rasti ne lenkiškai kalbančius rytinės Lietuvos gyventojus. Bet dėja, mažai mes, Amerikos lietuviai ir mūsų broliai nepriklausomos Lietuvos rupinamės Vilniečių lietuvių likimu.

Žinant šį liudną faktą, nejauk mums darosi, nes pasirodome pasauliui, kad nemokame kovoti už savo brolių teises, už atvadavimą sostinės Vilniaus, amžių teisėmis Lietuvai priklausomo; nors turėdami potenciališką galimybę, gerus norus, bet per stoką rimto tautinio įsisąmonėjimo ar nepaisymo dėlei, neįstengiami rimtai pagalbai teikti pavergtiems lietuviams, nemokame ir net nebandome nuosirdžiai pastoti kelių lenkų vedamai lietuvių lenkinimui pavergtam rytinės Lietuvos krašte.

V. M. Klausitis

MARTIN'S CUT RATE

5c and 10c

KRAUTUVĖS ATIDARYMAS

Šeštadienį, kovo (March) 23-čią

KAS NORS VISIŠKAI NAUJO IR SKIRTINGO

Jeigu Jums sekėsi taip gerai finansiskai, kad Jums neįdomu kaip sutaupti nuo 25 iki 50 nuosimėjų už kasdieninius reikalingumus, nepaisykite šio skelbimo.

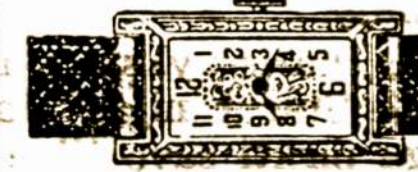
Vienok, jeigu Jūs manote, kaip mes, kad "centas sutauptas yra centas uždirbtas", atsilankykite į mūsų naują krautuvę — šeštadienį — mes turime tikrą netikėtą dalyką kuriuo nusistebėsite.

MARTIN'S CUT-RATE

5c and 10c

636 MAIN GATVĖS — WORCESTER, MASS.

(Prieš Brockelman Bros. Marketą)

Kada Aplankysite Martin's Cut Rate 5c-10c krautuvę, užeikite pas mus sudėję jus senus ar paaukuotus daiktus ir mes užmokėsime Grynais Pinigais

Specialistai Laikrodžių ir Brangenybių Taisyme

R. BOGAGE,

BRANGENYBIŲ PARDAVĖJAS

634 MAIN GATVĖS — WORCESTER, MASS.

Iš Naruševičiaus Raštų

Pirmasis Stebuklas Kano Galilejoj

Viešpats Jėzus mokė žmones, kur tik tai galėjo: bažnyčioje, gatvėse, namuose, kalnuose. Idant žmonės į Jo mokslą įtikėtų, mirusiesiems gyvybę gražindavo, akliems regėjimą, ligoniams sveikatą.

Vieną kartą Dievo Motina su Viešpačiu Jėzumi buvo pakviesti į vestuves. Pakviestų svečių buvo labai daug. Puotos metu pritruko vyno. Dievo Motina pirmoji tai pastebėjo ir apie tai Kristui pranešė.

Priemonių stovėjo keli dideli vandenys indai. Kristus liepė tarnams į tuos indus vandens pripilti. Kai tarnai Jo įsakymu išpildė, Kristus palaimino vandenį induose ir o stebuklas! vanduo pavirto į vyną. O kai vyriausiajam svečiui paduota jo gerti, stebėjosi, iš kur toks geras, labai geras ir skanus vynas atsirado.

Tarnai papasakojo, kaip visa tai atsitiko. Buvusieji vestuvės svečiai su nusistebėjimu žiūrėjo į Kristų ir nuo to laiko įtikėjo, kad Jis yra tikrasai Dievas, nes tokį stebuklą tiktai Dievas gali padaryti.

Kristus Pavalgydino 5,000 Žmonių

Vieną kartą Kristus mokė žmones suvis tuščioj vietoj, kur jokio valgomio daikto nebuvo. Kristaus pamokinimų paklausti labai daug žmonių susirinko. Klausė jie ilgai pamokslą, pabaigoj labai išalko.

Tarp susirinkusių žmonių nieks nieko valgomio neturėjo, tiktai vienas vaikinas turėjo pintinėje 5 kepalėlius duonos ir 2 žuvis.

Kristus paėmė iš jo duoną ir žuvis, palaimino ir liepė apaštalam ją tarp žmonių dalinti.

Koks buvo visų nusistebėjimas, kai visi buvo gausiai apdailinti, o kai socialai pavalgė, surinko trupinius, kurių tiek buvo, kad visas pintines pripildė.

Viešpats Jėzus Laimina Vaikus

Kristus mylėjo visus žmones, o ypatingai vaikus. — Vieną kartą, kai didžiai nuvargęs atsidė, motinos atvedė savo vaikus, idant juos palaimintų. Mokiniai paūsus ir nusikamavę Kristų vaikų nenorėjo prileisti, bet Jėzus tarė: — Leiskite vaikams artinti, o aš palaiminsiu juos. Imdavo juos ant rankų, glausdavo prie Savęs, dėdavo Savo

laimindavo. Tie vaikai, kurie gyveno laike Kristaus buvimo ant žemės ir gavo iš Jo rankų palaiminimą, buvo labai laimingi. Jūs vaikeliai, kasdien melskitės į Kristų, kurs žemėj viešpatauja. Jis geriems ir mandagems vaikams siūncia Savo palaiminimą ant žemės.

Kristaus Stebuklai Ant Jūrų

Kristų visuomet sekdamo Jo mokiniai, kuriuos vadiname apaštalais.

Vieną kartą Kristus mokė žmones ant jūrų kranto. Idant žmonės Jį geriau matytų ir girdėtų, Patė atsisėdo valtį prie kranto ant vandens stovinėj. Su Juo buvo apaštalai. Kai pabaigė pamokslą, tarė vienam Savo mokiniui: — Pamėginkite tinklą į vandenį paleisti, gal žuvų pagausime. — Apaštalai atsakė: — Viešpatie, gaila mūsų trisro, per visą naktį gaudėme žuvis ir nei vienos nepagavome. Bet kaip sakai, taip padarysime. Didelis tinklas įleista į vandenį ir kaip visi nusistebėjo, kad tinklas taip buvo žuvis užpildytas, kad traukiamas iš vandens net trukt pradėjo. Tiek jame buvo žuvų, kad vienoj valtį išsistekt negalėjo, vos-nevos dvejojis valtys sutilpo.

Tai buvo didis stebuklas, kurį Kristus visų akyse padarė. Kitą kartą plaukė Kristus valtį ant jūrų ir beplaukdamas užmigo. Apaštalai plaukdam su Kristum, budėjo. Staiga baidėsi audra pakilo. Išsigandę mokiniai prikėlė Jėzų, prašant pagalbos. Kristus tiktai ranką ant jūrų ištiesė: vienoj ir toj pat valandėlėj audra ir vėjas nutilo ir viskas nurimo. Tai buvo vėl didis stebuklas, nes įsiubavusi jūra ir vėjas Kristaus įsakymo paklausė.

Kristus Gydo Ligonius

Kristus vaikščiojo iš sodžiaus į sodžių, iš miestelio į miestelį ir mokė žmones. Visur sekė Jo mokiniai, o žmonių minios grūdosi ir klausė Jo pamokinimų. Tarp klausančiųjų buvo daug akly, raišų, ligonių, kuriuos net su lovom išnešdavo. Kai Viešpats Jėzus juos palytėdavo arba nors vieną žodį pasakydavo, ligo niai iš lovų keldavos sveiki, raišai nunesdavo savo lazdas ir nešludavo, o akli puikiai viską regėdavo.

Tokių stebuklų Kristus labai daug darydavo, užtat daug-kas įtikėjo, kad Jis yra Dievas.

Kristus Prikėlė Mirusią Jairo Dukterį

Vieną kartą atėjo į Kristų tu las labai nuludęs ir nusiminęs žmogus, nes jo dukte sunkiai sirgo. Taigi labai prašė, idant Kristus eitų į jo namus ir išgydytų mergaitę. Tačiau Kristus dar nespėjo ateiti pas sergančią mergaitę, ši jau buvo mirusi. Taip išbėgo priešai einantį Kristų žmonės, ištolo šaukdami: Jau pervėlu!

Kristus į šaukimą nieko nepaisydamas, įėjo į namelį, o jame buvo daug žingeidaujančių žmonių. Prisiartinio prie mirusios rankas ant jų galvukų ir juos sios, paėmė ją už rankos ir tarė: — Mergaitė, kelkis! — O mergaitė tuojaus atidarė akis ir visai sveika atsikėlė.

Iškilingas Kristaus Atsilankymas į Jeruzalę

Velykų šventėms skubino Kristus į Jeruzalę. Nuvargęs atsisėdo ant asilacio ir taip jojo į miestą. Žmonės sužinoję, kad Kristus prisiartinio, išėjo didžiausioj minioje Jį pasitikti, o norėdami Kristų pagerbti, nešdavo žalias šukeles, kurias barstė po Jo kojų. Tai buvo palmų lapai.

Tai atminčiai apvaikščiojam palmų arba verbų sekmadienj. Tą dieną kiekvienas, einant į bažnyčią, ima į ranką verbą, kurią kunigas bažnyčioj pašventina.

PRANEŠIMAS

Visi Amerikos Lietuvis skaitytojai, kurie dar neturi sienuinio kalendoriaus yra kviečiami ateit ir pasiimt. Taipgi naujai užsirašanti Amerikos Lietuvis ant metų kalendorius duodama dovanai. Todel pasiskubinkit kol dar dovanos nėra išsibaigę.

PERKAME Lietuvos Laisvės Paskolos Bonus

Kreipkis Amerikos Lietuvis Knygynas Worcester, Mass. 14 Vernon St.

NAUDOKIS ŠIAJA PROGA

Prisiusk mums \$2.00

O gausi 400 puslapių knygą

20 AMŽIAUS KARAS

Audimo aparatuose, vertės \$1.00

Ir prie tos dar \$4. vertės kitokių knygų

ir visos skirtingos

Apie Politiką, Ekonomiją, Socialgiją, Istoriją, Apie Pasaulinį karą; taipgi ton sąskaiton įeina įvairios pasakos, belitristika, poezija, juokai, sapnininkas, kiromantija, mo nai ir visokios kitokios čia nesužymėtos knygos, kurias galima įsigyti šiame knygų parduavime.

Idėk konvertan \$2.00 ir pasiusk žemiau pažymėtu adresu, o mes pasistengsim tuojau pasiust \$5.00 vertės knygų išskaitant persiuntimo lėšas.

Amerikos Lietuvis

10 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

Vietos žinios

Kandidatai Į Miesto Viršininkus Rengiasi Į Kovą

Miesto majoras Mahoney, kaip permato demokratų partijos vadai, ketina rudenį vėl laikyti kandidatūrą į šio miesto viršininkus, nes jo draugai ir rėmėjai labai nori, kad jis vėl kandidatuotų. Pereitą šeštadienį, Jeffersonian klube įvyko didelė puota, kurioje ėmė dalyvumą gubernatorius Curley ir daug kitų žymių politikierių. Laikė bankietis majoras Mahoney gavo daug pagyrimų ir veik visi kalbėtojai reišė norą, kad jis pasiliktu majoru kitiems 2 metams.

Trečiadienio vakare, Italų-Amerikonų klubas surengė panašų bankietę Edward J. Kelley, kurs dabar yra vastijos atstovas Valstijos Name, Bostone. Gubernatorius Curley taip pat ėmė dalyvumą, tik tai įsai mažai minėjo apie Kelley kandidatūrą į majorus. Visi kiti politikieriai nieko neslėpdami, davė visiems suprast, kad Kelley bus kandidatas į majorus.

Taigi, šimet, kaip ir du metu atgal, eis smarki kova tarp Mahoney ir Kelley už miesto viršininko vietą.

V.V.S. Skyriaus Darbuotė

V.V. Sąjungos skyriaus susirinkimas įvyko kovo 17-tą, sekmadienį, antrą valandą po pietų, 12 Vernon gatvės. Šiame susirinkime ėmė dalyvumą daugiausia narių ir draugijų atstovų. Nuo pat šios draugijos susivėrimo, musų skyrius žygiavo pirmyn su savo kultūringais darbais ir prisidėjo pinigais prie Lietuvos Valstybės kovos su savo priešais — politiškais ir ekonomiškais.

Laikė šio susirinkimo, nariai nutarė pasiūti Lietuvon į V.G.F. \$130.00, kiek buvo pelno iš Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvių paminėjimo. Nors keli priešinosi siūsti šią sumą, bet kada p. J. Dvareckas paaiškino šio Fondo reikšmę, tai paskui visi sutiko siūsti šiuos pinigus ir stengtis sukelti daugiau pinigų šiam fondui. Nutarta pasiūti šiuos pinigus greitu laiku per Lietuvos Generalinį Konsulatą. Daugelis šio susirinkimo dalyvių išreiškė karštus papeikimus tam nariui, kurs pridavė "Amerikos Lietuviaiui" tą atsišaukimą į V.V. Sąjungos Skyriaus narius ir draugijų atstovus. Net keli asmenys reikalavo, kad šį straipsnį atšauktų, bet ar tas narys buvo šiame susirinkime ar ne, nebuvo įrodinta. To atsišaukimo rašytojas turėjo pirma iškelti šį reikalą susirinkime, o vėliau viešai.

Toliau buvo svarstoma apie surengimą atsisveikinimo dienos su "Lituanica II" ir lakunu F. Vaitkum. Nutarta atsisveikinimą rengti ir išrinktas komitetas iš sekančių: J. Dvareckas, P. Juozanas, K. Šimkonis, A. Janušionis, S. Purvinskas, M. Brucziš, ponis J. Lendraitienė. Šis komitetas pasižadėjo suruošti geriausį parengimą iš visų kiek buvo kada rengiama.

Susirinkimas taipgi nutarė rengt priėmimą Kauno advokatai p. Rapolui Skipičiui, kurs atvyksta iš Lietuvos su DULR reikalais ir susipažint su Amerikos lietuvių gyvenimu. Rep.

JACK'S MARKET

167 WATER ST. — WORCESTER, MASS.

ATEIKITE Į MUSŲ NAUJOS KRAUTUVĖS

ATIDARYMĄ

Pentkadienį, kovo 22-trą dieną

Užtektinai Nupiginių Ypatinai Musų Atidarymui

MANDAGUS PATARNAVIMAS

ŠVARUMAS — SANITARIŠKUMAS — TVARKA

Kalbame Lietuviškai

LIETUVIO UŽEIGA

Kur galima gauti visokių vietos ir importuotų gėrymių ir užkandžių, taipgi gerą patarnavimą. Malonėkite atkankyti musų įstaigą.

BRONIUS VALAKEVIČIUS

52 LAFAYETTE ST. — WORCESTER, MASS.

Sklokininkų Su Bimbiniais "Debatai"

Pereitą sekmadienį po pietų L. U. Klubo žemutinėje salėje buvo surengti komunistų opozicijos debatai su komunistų pozicija. Iš opozicijos buvo pastatytas debatorium E. Butkus, "Naujosios Gadynės" redakcijos narys. O iš pozicijos niekas nepribuvo nors ir buvo kviešti.

Matyt, kad Bimba su savo štabu pabijojo. Mat, E. Butkus yra gabus debatorius ir atviras žmogus, nesibijo teisybės pasakyti. Jis kalbėjo Maskvos kominternero reikalais ir jį kritikavo. Jis nurodė, kad nuo 1926 metų laikyto komunistų Internacionalo Kongreso, kongreso išrinktasis komitetas pasisavino sau galią ir daugiau kongreso nešaukia, nors tokie kongreso sušaukimai turėtų būti įvykdinti kas antras metas. Sulig kalbėtojo išvedžiojimų, išsėina, kad kominternero dešimto plenumo pildomasis komitetas paneigė kongreso tarimą ir pasidavė diktatoriškas, panašias Hitleriui ir Mussoliniui. Jis nurodė to komiteto diktatoriškus darbelius link grovimo darbininkų organizacijai. Sako, tas kominternero komitetas nusistatė sau Trečią Revoliucinį Periodą, kuriame visas kapitalistinis pasaulis turi būti su žeme sumaišytas, o kad tai pasiekt, išleido komunistų partijoms įsakymus, kad jos imtųsi darbo griudamosi visokias darbininkų organizacijas kaip Amerikoje taip ir kitose šalyse, o jų vietoje tvirtų raudonias unijas. Na ir pradėjo batalija.

Kominternero 10 plenumo komitetas išsiuntinėjo komunistų partijos skyriams įsakymus, kad jie pradėtų "trečiojo periodo" revoliuciją. Tie įsakymai negalėjo būti kritikuojami arba nepildomi, o kas nenorėjo tuos diktatoriškus įsakymus pildyti, buvo komunistų partijos praeiktas ir išbrauktas iš partijos narių tarpo. Švedijos komunistų partija o kominternero įsakymu nepriėmė. Už tadgi buvo pasiūstas 24 metų vaikėzas — Moltkė, vokiečių junkerių (kaiserininių) giminaitis tik 6 mėnesio tepriklausęs į partiją, kad jis ten tvarką padarytų. Ir žinoma padarė — iš 18,000 komunistų partijos narių išbraukė 15,000. Sako, tokių įvykių ir daugiau buvo. Išbrauktieji iš komunistų partijos nariai sudarė opoziciją ir pareikalavo kad kominternero diktatorystė būtų panaikinta su visa jo "trečiojo periodo revoliucija", ir kad būtų atsteigtas dvimetinis kongreso suvažiavimas, o kol to nebus, tol opozicija gyvuos ir kovos prieš diktatorių — užbaigė debatorius.

Jis parodė, kaip Maskva finansuoja komunistinį judėjimą. Perskaitė iš "Laisvės" (komunistų organo) finansų apyskaitą iš virš \$60,000, kurie buvo sunaudoti komunistiniai propagandai, ir daug kitų faktų, kuriuos bimbiniai tankiai nuginėna.

Vietos komunistams bei jų pasekėjams labai nepatiko Butkaus įrodymai. Ypatinai, kuomet jis palygino kominternero 10 plenumo komitetą prie Hitlerio ir Mussolinio diktatūros. Jie šoko nelyginant varlę prieš dalgį. Kanapkis atėjo su "penkais klausimais. Kiti bimbiniai kalbėtoją išvadino provokatorium, o viena moteriškė lig nesugriuvo bešaukdama "meluioji". Bet visi bimbiniai komunistai buvo ant tiek silpni, kad vietoje argumentų vartojo keiksmažodžius, ir buvo taip persigandę, kad žodžio pratarė nebegalėjo, tik dūrėsi ieškodami savo vadų — Bakšio, Sukackienės ir kitų, kad juos apgintų nuo sklokininkų "amalo". Deja, jų ten nebuvė.

Reikia pasakyti, kad E. Butkus yra rimtas kalbėtojas ir savo tėmą pilnai atlaikė. Žmonių prisirinko apipilinė svetainė. Aukų lešų padengimui surinkta 8 doleriai su centais. Reporteris

Atletų Vakarai

Gerai žinomas atletikos direktorius, Jonas Jokubauskas, kuris dabar gyvena Brooklyne, ruošia Bostone ir apeliinkėse lietuvių kolonijose ristinčių, kumštinių ir akrobatikos vakarus. Jis praneša, kad toks vakaras Bostone įvyks balandžio 12 d. Lietuvių svetainėje ir balandžio 10 d. Worcesteryje, Lietuvių Ukėšų Klubo salėje.

Šiuose vakaruose dalyvauos visa eilė žymių lietuvių atletų. Jų tarpe bus Antanas Kundrotas iš Brooklyn, N. Y., Jonas Gudickas iš New York, Jonas Detona iš Brooklyn, Vladas Bieška iš Elizabeth, N. J., Antanas Brazauskas iš Bostono ir Kazys Račkauskas iš Worcester, Mass. Pats p. Jokubauskas duos paskaitą su demonstracijomis ir nurodys vyrams ir moterims kaip turėti sveikus ir stiprius kunus.

Seniai jau kaip buvo panašūs parengimai šioje apeliinkėje ir p. Jokubauskas susilaukė karšto pritarimo jo sumanymui. Rep.

Misijos Vietinėse Lietuvių Bažnyčiose

Šv. Kazimiero parapijoje misijos prasidėjo pirmadienį, kovo 18-tą dieną ir tęsis dvi savaitė iki kovo 31-mą dieną. Pirmoji savaitė skiriama moterims ir merginoms, gi antroji vyrams ir vaikams. Misijas veda Tėvas Kazimieras Žvirblys, O. P., Dominikonas, neseniai atvykęs iš Lietuvos. Misijinės pamaldos ir pamokslai buna rytais 9-tą valandą ir 7:30 valandą vakarais.

Aušros Vartų parapijoje misijos tęsis vieną savaitę, nuo kovo 18-tos iki 24-tos dienos. Šv. Misijos veda Tėvas Jonas Bružikas, S. J., Jezuitas iš Lietuvos.

Ristynės

Pentkadienį, kovo 22-trą, įvyks įdomios ristynės, Lietuvių Svetainėje, 29 Endicott gatvės, Worcester. Svarbiausi šių ristinčių ristikas bus Charley Rice su jureiviu Hamblinu. Kiti druotuliai, kurie parodys savo spēkas bus Allen Jacobson su Stanley Orcezyk; Bull Berini su uklininku Johnson; Ivan Kizoff su Red Chandler. Šio parengimo pelnas bus paskirtas sportų salės pagerinimui. Moterims įžanga bus 25 centai, gl vyrams bus 40 centų.

Mirė Adomas Zicius

Adomas V. Zicius, nuo 25 Suffolk gatvės buvo palaidotas šeštadienį, bažnytinėmis apeigomis, 9-tą valandą ryto, Aušros Varto parapijos bažnyčioje. Buvo palaidotas šv. Jono kapinėse.

Mirė Vincas Laskevičius

Vincas Laskevičius, mirė trečiadienį po ilgos ligos. Jisai sulaukė 50 metų ir gyveno adresu 4 Blake gatvės. Jisai palieka savo žmoną Rozaliją (Gidžiunaitę); tris dukteris Rozaliją Gudžiuniene; Petronę Mendienę ir Verą Kureskienę; du sūnus Juozą ir Petrą; ir du anuku.

Laidotuvės įvyko pentkadienio ryte, bažnytinėmis apeigomis švento Kazimiero bažnyčioje ir palaidotas Notre Dame kapinėse.

Pardavimui

Puikus 100 akrų ukis — pusė žemės apdirbama; gret Worcesterio ir valstijos kelio. Aritaam pardavimui bus atiduota už mažiau negu kainavo pastatyt tvartą. Namas yra 7 kambarių, su elektra, įvestu vandeniu, visi moderniški irankiai, tvartas del 30 gyvulių, grindys cementuotos; 100 tonų "silo"; 18 Guernsey karvių, dalinai registruotos; arklis, vištynyčia, prudas, labai gera žemė. Nukerta 75 tonų šieno. Mainysim už 7 kambarių namelį ant Grafton Kalno, Worcesteris. Kaina \$10,500 — grynais pinigais \$3,500. Matykite šitą naujo stiliaus ukį dabar. Tel. Dial 5-3349.

Pranešam Atidarymą Naujos Krautuvės

Kurioj Rasite

Pilną Pasirinkimą Sienuos Popieros ir Įvairių Dažų. Kviečiam Namų Savininkus ir Dažytojus Atsilankyt

Musų Sankrovoje yra Vėliausios Mados Popieros ir Dažai SU VISOKIAIS NAMŲ ĮSTAISYMO KLAUSIMAIS

Kreipkitės Paš mus

EDMUND'S WALLPAPER CO.

3 KELLEY AIKŠTĖ — WORCESTER, MASS.

PASKOLOS

IKI \$300.

Užstant Rakandus arba Pasirašytus Banknotus PASITIKĖTINAS PATARNAVIMAS
PAGAL MUSŲ LENGVĄ SĄLYGŲ PLANĄ
Mes skaitome tik tai už teisėtą nuošimtį del neužmokėtų pinigų
PAŠAUKITE — PARASYKITE — TELEFONUOKITE

544 MAIN GATVĖS

NEW METHOD LOANS
Leidimas 210

TEL. DIAL 5-3181

Krosnio Anglys ..... \$14.00 tonas
Kaštano Didžio Anglys ..... \$13.75 tonas
Krosnio ar Riešuto Didumo Koksai .... \$12.50 tonas
Importuotos Apvalainios Anglys ..... \$11.50 tonas

25 centai ekstra už toną, kad pristatyti ant antro ar trečio aukšto

Domestic Fuels, INC.

641 Cambridge St.

"Užsimoka Užmokėt Ant Syk"

Tel. Dial 5-6962

Ilgalaikis Susukimas

GERAI PRITYRUSIŲ PATARNAVIMAS

Mes pasitikim, kad šis ilgalaikis susukimas už šią kainą pritrauks daug naujų draugų ir kostumerių. Bile stilius

25c Pirštai Susukimas 25c Visiškai Išdžiovinti

Ypatinai Patarnavimai:

"Alvetta Marie" Ilgalaikis Susukimas \$6.50
"Stewart Sheldon" Ilgalaikis Susukimas \$4.50

Nancy Lincoln Ilgalaikis Susukimas — \$1.95
Išplovimas ir pirštai susukimas — 40c
35c Išplovimas 35c
50c Trinimas Karštu Alieju 50c
Pleiskanių Prašalimas 50c už vieną gydymą
M. Warner Susukimas \$10.00, 2 už \$10.01
Kiti Ilgalaikiai Susukimai: Paris Vif \$2.50; Hollywood \$3.00;

HOLLYWOOD

PERMANENT WAVE SHOP
506 Park Bldg. Dial 2-9763
Atidaryta kas vakarą

NORI PARDUOT AR IŠNUOMOTI

Gerai įsteigtą valgomųjų daiktų krautuvę. Puiki vieta lenkiškam ar lietuviškam marketui. Tel. 4-3123.

Parsiduoda

Trijų tenementų namas — įėjus \$77.00 kas mėnesį; moderniškas, garišis šildymas ant pirmo aukšto. Gera vieta. Kaina \$4500. Kreipkitės: Joe Healy, 21 Blanche St., Tel. Dial 2-8865.

Nori Išnuomoti

Yra penkių kambarių butas išnuomavimui, 7 Lund gatvės, gražioj lietuvių apgyventoje vietoje, netoli Upsala mokyklos, ant kalno. Viskas moderniška įrengta. Kaina tik \$16.00 mėnesiui. Kreipkitės aukščiau nurodytu adresu.

Tėmykite Musų Atidarymą

Kovo 23-čią Dieną, Šeštadienį

Kainos Pigiausios Mieste — Kelnės Siuvamos Čia Vietoj

Kainos Prieinamos Jusų Kišeniui — Kelnės Labai Pigiai — 98c

Gatavai Padarytos ir Kriaučiaus Padarytos

Pigiausios Kainos Už Darbines Kelnės

QUALITY PANTS CO.

4 KELLEY SQ. — WORCESTER, MASS.

"THE Yeshinskas Insurance AGENCY"
VISOKIOS RUSEIS APDRAUDA
12-A Vernon St. — Dial 3-3784

Lietuviai!

Su visokiais Apdraudos reikalais kreipkitės pas visiems gerai žinomą ir patyrusį agentą L. J. Paulauską, kurs jau 15 metų kaip Lietuviams sąžiniškai tarnauja. Naujas ofisas:

L. J. Paulauskas
12 Vernon gatvės — Tel. 4-7957
Worcester, Mass.

GALITE PIRKTI RAKANDUS AR MATRASUS Nuo Išdirbėjo (Isteigtas Dešimtis Metų) ir Sutaupykite Trečdaliį Quality Upholstering Co. 84 Green St. — Worcester, Mass.

JOSEPH GROSSMAN LAIKRODININKAS
Laikrodžių Taisyse Specialistas
Perkame Seną Aukšą ir Laikrodžius
10½ Millbury St. Worcester, Mass.

Filene's

7-TŲ METŲ SUKAKTUVIŲ PARDAVIMAS

Dabar Eina Pirmyn!

(Užsibaigia šešt., kovo 30 d.)

Tukstančiai stebėtinų NUPIGINIMŲ per ištaisą krautuvę, taipgi ir "Bargain Basement" ir "Thrift Shop" dalyse! Pirkite jusų drabužius Velykoms dabar ir sutaupykite laike šio Sukaktuvių Pardavimo!

"Tai musų Sukaktuvės — bet JUS Gaunate Dovanas".

SKAITYKIT IR PLATINKIT AMERIKOS LIETUVI